

Šiame numery

KŪRYBA IR PRAMOGINIS POMĖGIAVIMASIS.
LITUANIKOS ATMINIMAS ĮGYVENDINTAS.
ISPŪDZIAI IŠ SANTARIETIŲ SUVAZIAVIMO.
POETUI HENRIKUI NAGIUI 50 METŲ.
HENRIKO NAGIO EILERASCIAL
KOVOS SU LENKAIS PRIEŠ 50 METŲ —
ISTORINĖ 1920 M. KARO VEIKSMŲ
APŽVALGA.
APIE SVIETIMĄ ANGLIJOJE.
DR. ČESLOVUI MASAICIUI PASKIRTA
KENTO PREMĖJA.
ATSIMINIMAI APIE SOVIETŲ NUKAN-
KINTĄ POETĄ MANDELSTAMĄ.
FILMŲ ĮVAIRUMAI.
NAUJI LEIDINIAI.
MOTERŲ GYVENIMAS.

KERTINĖ PARASĖ

KŪRYBA IR PRAMOGINIS POMĖGIAVIMASIS

Gilios sielos ir vaizdaus dailio-
 jo žodžio poetas Jurgis Baltru-
 šaitis viename savo eilėraštyje
 priminė, kad Dievo pasaulis dar
 nėra baigtas kurti ir kad žmogui
 kūrėjui dar lieka daug erdvės
 reikštis savo kūrybiniais polė-
 kiais. Tai gili užuomina, iške-
 lianti kūrybinio talento vertę,
 kaip Didžiojo Kūrėjo darbų tėsę.
 Tai išryškina dieviškųjų kū-
 ribirkščių tikroje kūryboje, kur-
 riai įvairūs talentai turi pasišvės-
 ti ir kuri turi susilaukti reikiamo
 įvertinimo. Šios kūrybinės pas-
 tangos duoda mums nemiršta-
 mų poezijos, beletristikos, dramos
 veikalų, meniškų paveikslų ir sta-
 tulų bei kitų tautos kūrybinėje
 istorijoje atžymėtų rezultatų,
 kuriais tauta yra gyva ir kuriais
 net pati žmonija gali didžiūotis.
 Šitokie laimėjimai atkreipia ir kri-
 tiko akį, ir recenzento dėmesį, ir,
 jeigu spauda jų nepastebėtų, bū-
 tų nusikaltimas, užmerkiant akis
 prieš kūrybinį laimėjimą.

Tačiau iš kitos pusės reikia su-
 prasti, kad šalia tikrosios kūry-
 bos visada atsiranda ir menkos pseu-
 dokūrybos, pramoginio pomėgiavim-
 osi. Šitos srities darbams gali-
 mybės nuolat didėja. Žmonijos ge-
 rovė auga. Atsiranda daugiau lais-
 valaikio ir atsiranda gausiau su-
 manymų, kaip jį sunaudoti. Ir
 štai auga skaičius tų ponų ir kitų,
 kurie ima teptuką į rankas ir
 ima klijuoti paveikslą po pa-
 veikslą. Atsiranda šiek tiek plun-
 ksną vedžioti išmanančių, kurios
 ir kurie savo laisvalaikį sunau-
 doja rašymui romanų, apysakų,
 eilėraščių ir kitokiausių dalykų.
 Kiti kuria dainų, muzikos kūri-
 nių melodijas ir t.t.

Tai bus toks asmeniškasis pra-

moginis pomėgiavimasis, kuris iš
 esmės gali būti toleruotinas, kol
 jis pasilieka vien namų reikalas,
 asmeniškasis laiko panaudojimas,
 užsiėmimas nuoboduliumi pravy-
 ti, žodžiu — savybės užmojis.
 Visa nelaimė, kad šitokiu atveju
 dažnai įvertinimo ieškojimo pa-
 gundos pralenkia talentą ir pre-
 tenzijos, prašoma sugebėjimus, ka-
 da imama jaustis ko ne kūrybi-
 niu genijumi, ieškoma tam spau-
 didesnių pripažinimo, nervina-
 masi, kai jo nesulaukiama, ir ne-
 laimė, jeigu toks žmogus turi i-
 takingesnę poziciją ir panaudo-
 ja jėgą, vienokį ar kitokį spaudimą
 savo neturintiam vertės ta-
 tulniui pripažinimo beiškodavimas.

Mūsų spauda, bent jau kas lie-
 čia mūsų dienraštį, visada sten-
 giasi kas tikrai vertingo įvertinti,
 išskirti, o ir vidutines, kuo nors
 ryškesnes pastangas paminėti.
 Tačiau jeigu kada ką nutyli, tai
 gal ir reikėjo nutylėti. Gal tai tik
 mandagus perspėjimas, kad ne-
 sibrautina į tą sritį, kur netu-
 rima jėgų, kad nereikia ieškoti
 pripažinimo, kur jo nenusipelnomi-
 ma. Tokių laiko praleidimui pra-
 moginių pomėgių darbai turi būti
 lydimi atitinkamo kuklumo,
 kitaip galima tik apsijuokinti.
 Tas kuklumas turi būti tiek stip-
 rus, kad jeigu daugiau nusima-
 nantis vertintojas pasakys, jog to-
 kie rašto, paveikslų ar muzikinės
 kompozicijos bandymai neverti
 spausdinimo, parodos, koncerto,
 tai nuo jų ir atsakyti, nes šito-
 kios grafomaninės pastangos kitą
 kartą gali tik mažinti galimybes
 tikrajam kūrybai pasirodyti.

Šie visi dalykai yra tiek akivaiz-
 dūs, kad nebūtume jų nei kėle,

LITUANIKOS ATMINIMAS ĮGYVENDINTAS

Juozo Bakio skulptūra Beverly Shores parke

BRONĖ JAMEIKIENĖ

Norėdami atitrūkti nuo kasdieni-
 nių rūpesčių ir pasigėrėti pas-
 kutinėmis rudenėjančios vasaros
 dienomis, pasukę į pietryčius nuo
 Chicagos didmiesčio, stabtelėki-
 me Beverly Shores (Indianoje)
 Lituanikos parke: būsimie maloni-
 ai nustebinti tos negausios lie-
 tuviškosios kolonijos prasmingo
 darbo rezultatais.

Beverly Shores lietuvių klubo
 iniciatyva, architekto *Erdvilo Ma-
 siulio* sumanus Lituanikos parko
 išplanavimas ir skulptoriaus *Juo-
 zo Bakio* įvykdytas imponuojan-
 tis Lituanikos paminklas rodo,
 kad, turėdami darnią organiza-
 ciją ir parinktus vykdytojus, mes
 galime padaryti vertingų darbų,
 keliančių lietuvių prestižą ir kul-
 tūringai mus reprezentuojančių
 kitataučių tarpe. Pasukime siau-
 ručiu miško takeliu, tarp šakotų
 medžių, vedančių į tankumynę.
 Staiga prieš mūsų akis atsiveria
 plati dangaus mėlynė, atsispin-
 dinti pakalnėje romantiškai tyvu-
 liuojančiame tvenkinyje. Tą dvi-
 žalvį tvenkinį supa rudens varso-
 mis nuspalvinti plačiašakiai me-
 džiai, o iš vandens gelmių kyla
 didinga 28-nyų pėdų aukščio Litu-
 anikos atminimui pastatyta skulp-
 tūra.

Lituanikos parkui buvo parink-
 ta puiki vieta — vos pora blokų
 nuo Broadway Avenue ir tik vie-
 nas blokas nuo Michigan'o ežero.
 Jis susisiekiama su Ripple Water
 Drive ir su Beachview ir Bright Wa-
 ter alėjomis.

Lituanikos parkas dabar tar-
 naus kaip Beverly Shores miesto
 sodas — poilsio ir pramogų vieta.
 Septynių akrų plote užplanuota
 įrengti po dvi krepšinio ir teniso
 aikštes, vaikų žaidimo aikštelę, at-
 naujinti pagrindinius parko rū-
 mus, pastatyti 150-ties vietų atvi-
 rame lauke amfiteatrą, sustatyti
 piknikams stalus, praplėsti esa-
 mą dvigubą tvenkinį ir sujungti
 jį stilingu lieptu. O parko dėme-
 sio centru bus Lituanikos skridi-
 mui atminti iš tvenkinio gilumos
 į dangų besistiebianči Bakio
 skulptūra.

Skulptorių Bakį mūsų me-
 no sluoksniai pažįsta jau gerus
 dvidešimt metų. Dar studijų die-
 nomis jis pasižymėjo kaip inova-
 torius ir naujų formų ieškotojas.
 Bakio techniniai diapozonas yra
 labai įvairus: kala ir virina
 (šveicuoja) geležį, emalioja ke-
 ramikines skulptūras ir vario
 plokštes, įjungdamas visą eilę ša-
 lutinių medžiagų: stiklą, akmenį,
 medį ir kitus. Šalia skulptūros Ba-
 kis dirba ir tapyboje, kuri atsis-
 pindi jo metalo — stiklo spalvinė-
 se kompozicijose. Nors jo darbuo-
 se jaučiame mūsų liaudies me-

jeigu neatsirastų įvairiose pozicijose
 pretenzingų žmonių, kurie ima
 mesti kaltinimus net spaudai,
 lyg kai kieno kultūriniai lai-
 mėjimai būtų nepastebimi. O gal
 kaip tik tie nepastebėjimai ir da-
 romi anaip kalbančių naudai, pa-
 liekant juos nesumurkdytus, kada
 iš viso į tuščiaidurius bandymus
 neverta kreipti dėmesio. J. Pr.

nininko nuotaikas ir ritmą, ta-
 čiau Bakį, kaip kūrėją, reikia pri-
 pažinti šio laikotarpio meno atsto-
 vu.

Paskutiniųjų metų darbams
 Bakis daugiausia naudoja meta-

lus ir geležį. Juos techniškai ap-
 valdęs ir meniškai apipavidali-
 nęs, jis pateikia mums įvairių for-
 mų skulptūras ir bareljefus. Litu-
 anikos paminklą reikia priskirti
 prie jo originaliausiųjų darbų. Ir

šio Lituanikos paminklo išpildy-
 mas buvo skirtingas nuo kitų dar-
 bų — viską teko daryti ne jaukio-
 je studijos pastogėje prie Toron-
 to, bet čia pat, vietoje, po atviru
 dangumi, miško tankynėje ir

tvenkinio vidury. Antra, teko ieš-
 koti medžiagų ir formų, tinkan-
 čių tokiai gamtos — miško, dan-
 gaus ir vandens — aplinkai. Ir
 iš tikrųjų matome, kad mūsų
 skulptoriui šis uždavinys pavyko
 pasigėrėtina — atrodo, kad
 skulptūra yra natūraliai išaugusi
 iš tvenkinio dugno, o jos sparnai
 viltingai kelia savo "rankas" į
 dangų, kaip ir ją supančių me-
 džių šakos.

Nors Bakis ir buvo padaręs pa-
 minklui modelį, tačiau akiai jo
 nebesilaikė. Įkūnydamas skulptū-
 rą vietoje, jos formas ir kompoz-
 ciją jis interpretavo laisvai, de-
 rindamasis prie ją supančios gam-
 tos ir aplinkos.

Lituanikos paminklo pagrindi-
 niam motyvui menininkas pasi-
 rinko stilizuotus sparnus, neimi-
 tuodamas nei Soldino miškelyje
 įvykusios tragedijos, nei kopiju-
 damas paties lėktuvo. Jis kūrė sa-
 vo formas ir linijas, harmonin-
 gai kryžiuodamas ir jungdamas
 jas į vientisą dramatišką kompoz-
 ziciją, keliančią akis ir mintis į
 aukštį. Ir ta dramatinė simbolika
 veikia žiūrovą stipriau, nei rea-
 listinių formų pakartojimai.

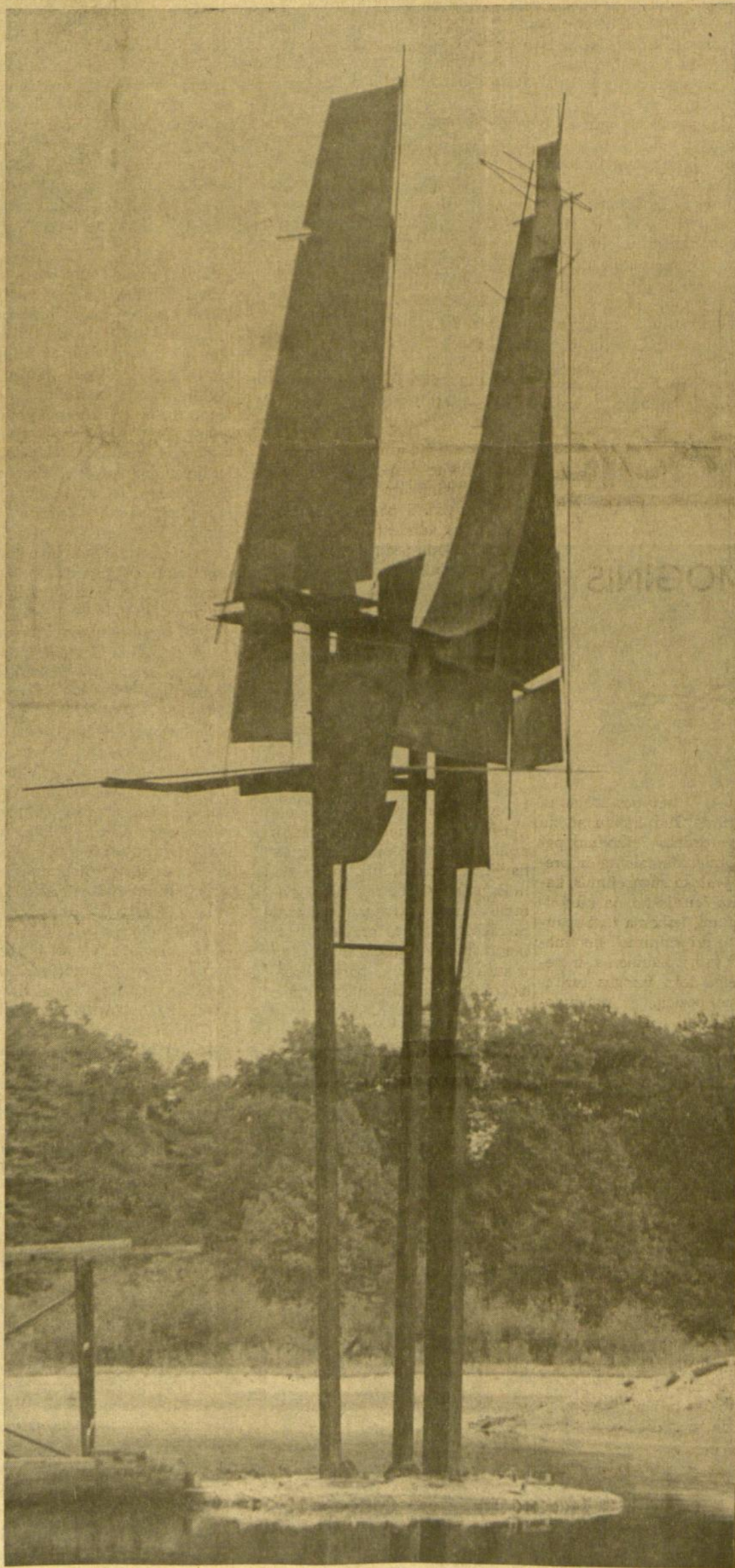
Šia ypatinga proga gal reikėtų
 stabtelėti ir prie kitų skulpto-
 riaus sukurtų darbų ir pasiektų
 laimėjimų. Tačiau Bakio kūrybos
 medis yra toks vešlus ir šakotas,
 kad jam aptarti reikėtų jau visai
 atskiros studijos. Šiuo atveju ban-
 dysime nors prabėgomis susipa-
 žinti su jo kūrybiniais keliais.

Bakis su savo darbais yra da-
 lyvavęs Europos meno centrų pa-
 rodose (Baden-Badene, Darmsta-
 dte, Hanau, Freiburge i. Br., Pa-
 ryžiuje), keliaujančioje po Europą
 ir Jungtines Amerikos Valstijų
 parodoje, o Vakarų pusrutu-
 lyje jo darbai periodiškai buvo
 reprezentuojami Art Gallery, To-
 ronte, University of Waterloo,
 Ont., Stanford, Ont., Regis Col-
 lege, Toronte, ir Čiurlionio gale-
 rijoje, Chicagoje, šalia kitų.

Bakio kūrybą yra įvertinę vo-
 kiečių "Das Kunstwerk", "Schrift
 Kunst Schrift", prancūzų "Arts",
 "L'Information", "Le Peintre",
 Marceille Daily — "Le Proven-
 cal" žurnalų ir vietinių (Kana-
 dos) laikraščių recenzentai. Ba-
 kis yra bene vienintelis lietuvis
 skulptorius, įtrauktas į "The
 Sculpture of this Century" Mich-
 el Seuphor parašytą ir Šveica-
 rijoje išleiktą XX a skulptūros isto-
 riją, apimančią epochą nuo Rodi-
 no iki šių dienų ir joje labiau-
 siai pasižymėjusius skulptorius į-
 vairiuose pasaulio kraštuose.

Bakio kūrinių randame kolek-
 cijose Europoje (Woldemar
 Klein, Vokietijoje, Frances Tur-
 bill, Paryžiuje), JAV-bėse (Šv. Fi-
 lomenos bažnyčioje, Chicagoje),
 Kanadoje, (Šv. Jono Krikštytojo
 bažnyčioje, Toronte). Be to, apie
 100 kūrinių galima rasti įvairio-
 se privačiose kolekcijose šiaurės ir
 anapus Atlanto.

Šis Juozo Bakio kūriny dabar
 puoš Erdvilo Masiulio suprojek-
 tuotą Lituanikos parką, bylodamas
 apie čia gyvenusius lietuvius,
 kurie, pasikvietę stiprius mūsų ta-
 lentus, įamžino lietuvių vardą A-
 merikos žemėje.

Juozas Bakis
 Skulptūra pastatyta Beverly Shores (Indiano valstijoje, netoli Chicagos) viešajame Lituanikos vardo
 parke. Paminklas Lituanikos skridimui

KRONIKA IŠ TABOR FARMOS

Septynioliktas Santaros - Šviesos suvažiavimas
STASYS GOŠTAUTAS

Buvo malonus pergyvenimas po penkerių metų sugrįžti į Bačiūno sodybą ir pasimatyti su žmonėmis, su kuriais ilgesnį laiką nebuvau bendravęs. Penkeri metai yra ilgas subrendimo tarpas, ir į daug ką po tiek laiko žiūrime ne tik atlaidžiau, bet ir kritiškiau. Rimtos paskaitos pasidarė jau nenuobodžios, o mus visus liečiantys klausimai aktualūs. Buvo įdomu stebėti ir giliau apmąstyti, kur mes, kaip lietuviai, kaip egzilai, kaip lietuviai-amerikiečiai ir kaip intelektualai, stovime.

Bendros pastabos

Rugsėjo 9 - 13 dienomis įprastinė vieton žmonių susirinko nemažai — dauguma kasmetinių suvažiavimų dalyviai. Net paskaitininkų ir literatūros vakaro dalyvių dauguma buvo tie patys, kuriuos tekdavo čia matyti dar 1963-65 metais. Poros mums reikšmingų rašytojų nebuvo. Vieni žuvo, kiti mirė, o treči nepasirodė. Bet jų kūryba vis vien skambėjo cituojama ir deklamuojama kitų dalyvių. Išgirdom Henriką Radauską, lyg jis dar būtų gyvas. Netrukio ir Algimanto Mackaus pakartotinio deklamavimo.

Tačiau buvo daug kas ir naujo. Pirmiausia buvom penkeriais metais pasenę, pražilę ir net per rimti mūsų amžiu. Dauguma gyvenusių anksčiau Chicago suvažiavim dabar iš visų Amerikos kampų, kur profesinio darbo reikalai mus yra nustūmę. Anais laikais buvome dar studentai, ieškantys nuotykių, linksmy vakarų ir savo ateities — dabar jau tēm, kad daug kas pasikeitė. Dabar labai rimtai bandėm žiūrėti į mūsų pareigas Lietuvai ir žmonijai.

Tad visas suvažiavimas ir praėjo savęs egzaminavimo ir kieto kritiškumo ženkle. Diskusijos sukosi apie šių dienų problemas, kaip "Campus Unrest 70", revizionizmo sąvoką ir ypatingai provokuojančią Vytauto Kavolio paskaitą "Šėtonas, Prometėjas, avangardistas, revoliucionierius". Kaip bendrą pastabą reikėtų pridėti, kad šiame suvažiavime buvo nemaža ir jaunimo, kuris yra rimčiau užsiąngazavęs šių dienų problemų sprendimui negu mes prieš dešimt metų, būdami jų amžiaus.

Revizionizmo sąvoka

Šių dienų samyšyje yra ne pro šalį net semantiškai perkrauti žodžių ir terminologijos sąvokas, kurios per ilgą naudojimą pametė savo reikšmę. Toks buvo ir Vytauto Kavolio paskaitos tikslas.

Revizionizmas yra žodis, kilęs iš marksistinės dialektikos. Tas žodis šiandien plačiau vartojamas negu liberalizmas, nes nesukuriantas. Liberalizmas, tolerantiškumo vardu, yra padaręs daug nežmoniškų dalykų. Tačiau, kaip pastebėjo kažkas iš dalyvių, ir revizionizmas nėra jau toks švarus, ypatingai Rytų Europoje ir Sovietų Sąjungoje — pavyzdžiui, Čekoslovakijoje. Revizionizmas yra naujų konfliktų išaukimas, polemikos tarp kartų paastrinimas.

Nors Kavolio paskaita daugiausia dėmesio skyrė ideologijai, diskusijų metu tema tačiau nukrypo į grynai semantines problemas. Vincas Rastenis pastebėjo, kad gal reikėtų pakeisti revizionizmą humanizmu. Kitas pridūrė, kad humanizmas neimplikuoja akcijos. Trečias užklauso, kas blogo su vadinamąja kairia-

ją pažiūra. Atsakymas gana aiškus — po kairiuoju sparnu yra prisidengę daugiopu ideologijų, pradedant marksistais ir baigiant liberalais. Kairė šiandien yra amorfinė.

Kavolio paskaita, kaip visados — provokuojanti ir kontroversinė, davė tam tikrą toną visam suvažiavimui rimtai pasvarstyti: kas mes esame, kur einame?

Lietuviai ir žydai XX amžiuje: žydiškas požiūris

Antra to paties ketvirtadienio paskaita, skaityta Rimo Kriščiūno, buvo pradėta pastaba, kad čia bus tik užrašai didesnės apimties darbai. Tai gal viena iš opiausių, mažiausiai žinomų ir faktais paremtų temų, į kurią tačiau reikėtų labai rimtai pažiūrėti. Daug nerimtu priekaištų yra užmetama lietuviams žydų klausimu ir dar daugiau netikslumų yra paskleista mūsųose anekdotų formoj. Paskaitininkas bandė pristatyti tik keletą žydų autorų, liečiančių Lietuvos žydų santykius su visa aplinka. Jų yra daugiau — ypatingai įdomios dvi knygos, tik išleistos Lietuvoje, kurių paskaitininkas dar negavo progos pamatyti. Žydų santykius su lietuviais yra tikra išimtis Europoje nuo pačių Gedimino laikų. Kai žydai buvo spaudžiami Vakaruose, mūsų kunigaikščiai juos kviesdavosi ir įkurdavosi savo žemėse, duodami jiems net specialų statusą. Užtai žydai Lietuvoje visados ir buvo atskira bend-

Juozas Bakis

Angelas Sargas (Nuotr. Schube-Soucek)

ruomenė, kuri iki pat nepriklausomybės laikų net nemokėjo lietuviškai.

Žydų įnašas pasauliniui literatūroj yra labai akivaizdus dalykas. Vien tik ispanų literatūroj žydų tarpe buvo tokių rašytojų kaip Šv. Teresė, Fray Luis de Leon, o paskutiniu laiku yra susėkta, kad net Cervantes buvo žydų kilmės. Tačiau Lietuvos kultūroj (liteatūroj ir mene) žydai lig šio nepalikė beveik jokių pėdsakų. Prileiskim, kad Soutine, Lipchitz, Ben Shan ir būti lietuvių kilmės, bet jų darbai jau priklauso Paryžiaus ir New Yorko meno mokykloms. Iš Lietuvos kilusio Berensono studijos niekuo nėra prisidėjusios prie Lietuvos kultūros aruodo. Tačiau teko gir-

Universitetas ir studentai 1970 metais

Studentų simpoziumas ir jo dalyviai: Audronė Giedraitytė, Benediktas Grigaliūnas, Augustinas Idzėlis, Romas Sakadolskis, Vitalis Vengris ir moderatorius Kęstutis Paulius Zygas.

Audronė Giedraitytė pristatė Ispanijos studentų sąjūdį. Benediktas Grigaliūnas gal rimčiausiai, žvelgdamas iš ideologinio taško, sulyginavo Amerikos ir Rusijos filosofiją. Amerikiečiams pirma rūpėjo "know" ir tik vėliau ideologija. Rusams pirma rūpėjo

ideologija ir tik daug vėliau "know how". Abiejuose kraštuose situacija panaši, tik anksčiau ar vėliau išgyventa. Anot Grigaliūno, studentai šiuo metu rūpinasi ideologija, todėl tiek sumišimo ir kontradikcijų. Nemažiau įdomus, vidinėmis informacijomis buvo Augustino Idzėlio faktų pristatymas apie Kent universiteto įvykius.

Iš viso simpoziumo buvo tik vienas dalykas aiškus: kad nei Vietnamas, nei negrų problemos nėra svarbiausi klausimai. Apie juos net nebuvo daug ir kalbėta, nors Zygas ne kartą bandė iššaukti reakciją be rezultato. Šių dienų studentų problema yra dešimto amžiaus krizės išdava, kuri nebus greit išspręsta prie diskusijų stalo. Aplamai simpoziumas pasižymėjo savo rimtumu ir moderuotu tonu, — nebuvo radikalių išsišokimų nei per daug lengvų išvadų. Tur būt, jaunimas šiandien yra per daug atsargus, kad problemos dar toli gražu neaiškios.

Sekė profesorų simpoziumas ir dalyviai: Levas Gerulaitis, Stasys Goštautas, Zenonas Rekašius ir Julius Šmulskštys — moderatorius.

Šeštadienį, dešimtą rytą, po labai trumpos nakties, kaip paprastai suvažiavimus, Vytautas Vepštas įeina žadindamas ir sako, kad esu laukiamas prie simpoziumo stalo. Mat, šis Santaros - Šviesos suvažiavimas neturėjo iš anksto surašytos programos, ir niekas tikrai nežinojo, kas kurią valandą dės Bačiūno daržinėje. Taip atsitiko ir man.

L. Gerulaitis, vienas iš simpoziumo dalyvių, pradėjo diskusijas šiuo sakiniu: "Profesoriai yra durni, bet studentai dar durnesni." Būčiau beveik sutikęs su Gerulaičiu, bet, deja, po simpoziumo reikėjo posakį atitaisyti ir "Studentai yra durni, bet profesoriai dar durnesni". Simpoziumo pradžioj toks pareiškimas visą reikalą padarė labai nerimtu, ir diskusijos nukrypo į visokius šunkelius. Zenonas Rekašius ir Julius Šmulskštys dar bandė grąžinti kalbą į akademinį lygį, bet apskritai atrodė, kad profesoriai galop nieko naujo nepasakė. Tarp priėtų išvadų reikia paminėti nuomonę, kad universitetų problemos yra vidinės, kad reikia vengti konfrontacijų, kad universiteto struktūra yra bejėgė spresti greičioms socialinėms problemoms, nors sprendimai ir būtinai. Iškelta ir tai, kad radikaliai savo akcijai pasirinko universitetą todėl, jog čia lengviausia yra iššaukti kontroversiją ir konfrontaciją.

Rekašius pora sakinių palietė medicinos situaciją universitetuose bei problemas, kurias dirbtinai yra sudariusi "American Medical Association". Palietus šią temą, čia pat pora daktarų mėgino bent formaliai gintis. Nema-

žiau sukėlė triukšmo ir Šmulskščio mintis, kad šiais laikais balsuoti už ROTC reikia daugiau drašos negu balsuoti prieš.

Santaros identiteto problema

Šeštadienio popietėje Mykolas Drunga svarstė Santaros-Šviesos ir jos narių identiteto problemą. Jau ne pirmą kartą Santara ieško savo tikslo. Įdomu buvo, kad šį kartą Santaros organizacijai klausytuką pastatė jaunuolis, išaugęs toje pačioj organizacijoj. Anot Drungos, Santara neturi tikslo, o jeigu ir turi, jį jo nepateisina. Pavyzdžiui, "Metmenys" gali būti leidžiami ir be Santaros; kultūriniai vakarai rengiami ir kitų grupių bei pavienių asmenų. Santara neturi įstatų, neturi nei dvasios tėvų — "esame dirbtinis dalykas".

Tai buvo tipiškas revizionizmo požymis, labai sveikas kiekvienai organizacijai ir ideologijai, kuri, kaip Santara, jei prieš dešimt metų ir turėjo savo tikslą ir ideologiją, tai šiandien to tikslo ir tos ideologijos jau nebeužtenka. Tai kas daryti — uždaryt kromelį ir važiuoti pas ateitininkus? Drunga neturėjo konkrečių pasiūlymų ar nenorėjo jų atskleisti. Leonas Sabaliūnas pasiūlė, kad gal Mykolas turėtų steigti naują organizaciją, kurią senoji Santara remtų.

Si problema gal ir atrodo juokinga. Bet ar ne visos organizacijos pasensta, ar kartais jos neturėtų pagalvoti laiku apie mirtį, jei nepajėgia atsinaujinti. Tačiau nors visi dalyviai sutiko, kad problema verta dėmesio, publikos nariai (kiti net nesantariečiai) įtikinėjo, kad Santara, kaip tokia, dar turi savo tikslą.

DR. ANNA BALIUNAS
AKTŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadi. uždarata. Ligoniai primami susitarus
Ofsio telefonas: PR 8-3229
Rez. telef. WA1brook 5-5076

Rezid. Telef. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 S. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Prima liguonus pagal susitarimą, jei neatšilepta skambinti 374-8012

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-6jos ir California
Val: kasdien nuo 6—8 val. vakaro. Šeštadieniais 2—4 val. Trečiadi. ir kitu laiku pagal sutartį.
Ofsio telef. 476-4042
Rezid. tel. WA1brook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir Šlapimo Takų Chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 No. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois

Setonas ir kiti

Paskutinė paskaita ankstyvą sekmadienio rytą buvo dr. Vytauto Kavolio "Šėtonas, Prometėjas, avangardistas, revoliucionierius." Tai buvo bene viena iš įdomiausių Kavolio paskaitų. Pirmiausia buvo pristatyta istorinė plotmėj šitie du architektai — judeo-krikščioniškas Šėtonas ir graikiškas mitologinis Prometėjas. Toliau rinkdamas palyginimus, Kavolis išvedžiojo, kad avangardizmas yra labiau šėtoniškas negu prometėjiškas, nes avangardistas, taip kaip ir Šėtonas, yra ekspresyvus sukilėlis, pavydus ir

sau pakankamas naikinimo mechanizmas. Čia autorius turėjo minty avangardizmą tokį, kokį pristatė žymus italų kritikas renato Poggio. Daug kūrybingesnis jau yra Prometėjo mitas, kuris yra technologijos inovatorius, o tuo pačiu ir Vakarų kultūros inspiratorius. Kavolis čia išvedė paralelę tarp Prometėjo ir revoliucionieriaus.

Įdomiausi buvo Kavolio duoti konkretūs iliustraciniai pavyzdžiai. Prie šėtoniškojo tipo jis priskyre Markšą ir Levą Gerulaitį — kurį pavadino "trickstergod". Apėrdamas Dionizą, kaip gerąjį (Nukelta į 6 pusl.)

Tel. ofiso HE 4-5840. Rez. 388-2237
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val: pirm. ketv. 1-4 vakare 7-9 antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
2709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirmad. ir ir ketv. 1—4 ir 7—9 antrad. ir penktad. 10-4; šeštad. 10-2 val.

Ms. 735-4477. Rez. PR 8-0900
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBE — NERVŲ IR EMOCINIŲ LIGŲ
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. Tel. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN EISINAS
Akuserija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurgija
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsilepta, skambinti: MI 3-0001.

Ofsio tel. PR 8-2220
Namų - rezid. — PR Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 13 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 1 iki 3 val. Trečiadi. ir šeštad. uždarata.

Ofsio ir buto tel. Olympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiadi. ir šeštad. tik susitarus.

DR. ALG. KAVALIONAS
5540 S. Pulaski Rd.
VIDAUS LIGŲ IR KRAUJO SPECIALYBE
Valandos pagal susitarimą
Skambinti 585-2525
Telef. vaikia 24 val.

Tel. — REliance 6-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvis gydytojas)
3925 W. 59 Street
Val: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12—4 val. p. p. 6—8 val. vak., šeštad. 12—2 val. p. p. trečiadi. uždarata.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6—8 val. vakare. Trečiadi. nuo 11 val. ryto iki 1 val. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofsio telef. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4933 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telef. HEmlcock 6-3545
(Ofsio ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofsio tel. PR 8-7773. Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Pirma tik susitarus
Valandos pirmad., ketv. 6—8 val. antrad. 2—4 val.

Ofsio HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBE VIDAUS LIGOS
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Pirm. ir penkt. 2 — 8 p. p.
Antr. ir ketv. 9 — 11 v. p.
ir 4—8 p. p. Šeštad. 9 v. r. iki 12 d.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
Kalba lietuviškai
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždarata treč.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBE VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Tel. Ofsio PR 6-7800; Namų 925-7097
Valandos tik pagal susitarimą. Trečiadieniais uždarata.

Telef. — 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 South Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 3 v. v. Treč. ir šeštad. 8 v. r. iki 3 val. popiet.

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGOS
2745 West 69th Street
Tel. 737-2290; ofsio ir rezidencijos
Prima liguonus tikslai susitarus — (By appointment)

DR. LEONAS SEIBUTIS
Inkstų, Pūslės ir Prostato CHIRURGIJA
Ofisas 2656 W. 63rd St.
Val: antrad. nuo 1 - 4 popiet, ketvirtad. nuo 5 - 7 vakare
Ofsio tel. 776-2380; Rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofsio tel. REliance 5-4410
Rez. GRovelhill 6-0647
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 12 val. iki 2 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. vak. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofsias 2750 W. 71st Street
Telefonas 925-8290
Valandos: 2—3 v. v., penktad. 10—12 v. r., 2-5 v. vak. Šeštad. 1-4 v. vakaro. Sekmad. ir trečiadi. uždarata
Rezid. tel. WA 5-3099.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterų ligos
Ofsias ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PProspect 8-1223
Ofsio val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Šeštad. 2—4 val. popiet ir kitu laiku pagal susitarimą.

Of. Tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priminėja liguonus tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 val. vak. Trečiadi. ir šeštad. uždarata

Tel. PProspect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 South Albany Avenue
Val: pirm., antrad., ketv. 6—8 val. vak., penkt. ir šeštad. 2—4 popiet ir kitu laiku pagal susitarimą

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 South Pulaski Road
Ofsio tel. 767-2141 Namų 636-4850
Val: pirmad., antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirt. 6-8 v. vakaro. Šeštadieniais 11-1 val. popiet.

Didelis medis prie turgaus aikštės

Poeto Henriko Nagio 50 metų amžiaus sukaktį minint

KAZYS BRADŪNAS

Kai dabartiniai penkiasdešimtmečiai visokių profesijų mūsų švietimo mokėsi lietuvių literatūros nepriklausomos Lietuvos gimnazijose, tai aukštesniųjų klasių kurse turėjo daugiau ar mažiau susipažinti ir su šių mūsų rašytojų kūryba: Seiniaus, Savickio, Vaičiūno, Kiršos, Putino, Binkio, Sruogos, Tysliavos ir kt. O kokio amžiaus buvo tada, sakysim 1935 metais, visi čia suminėję, gimnazijos kursai, kaip geri pavyzdžiai, įtrauktieji rašytojai? Seinius buvo 46 metų, Savickis - 45, P. Vaičiūnas - 45, Kirša - 44, Putinas - 42, Binkis - 42, Sruoga - 39, Tysliava - 33 ir t. t.

O kaip yra šiandien su visos čionykštės, plačiąja prasme suprantos tegu ir žeminių kartos mūsų poezija ir proza, kurios pokario metais, stalininės tuštumos tėvynėje atveju, laisvuosius Vakaruos pratęse vis atsinaujinančią, naujų kelių ieškančią ir juos ateitin tiesiančią tradiciją? Nežiūrint šios kartos didelio literatūrinio indėlio, šiandien jau įta-

kojančio ir okupuotos Lietuvos literatūroje (ypač poezijos) raida, nežiūrint, kad jos poetai ir prozaikai dabar jau persirėję per 50 metų amžių, ar daug apie juos girdi šių laikų laisvojo pasaulio įvairių lituanistinių mokyklų mokiniai? Ar literatūros programų mokykloms sudarytojai, kurie patys prieš 35 metus Lietuvos gimnazijose turėjo mokytis vos 42 metų tada sulaukusio Putino eilėraščių, šiandien pagalvoja apie 50-mečius ir net jau vyresnius čionykštės rašytojus? Gi šie rašytojai, kaip iševijoje subrende, daugelį atžvilgių galėtų dabartiniams jaunimui būti net artimesni, o taipgi ir geras pavyzdys, kad lietuvių literatūra nėra tik praeitis, bet gyvatinga dabartis ir, kaip čionykštė, pasiekimas pavyzdys taipgi iševijos sąlygose bręstantiems mokiniam.

Vyresnieji mūsų mokyklų mokytojai, dar labai gerai prisimena, kokia, jų mokymosi metais, būdavo didelė šventė, kada į tą ar kitą Lietuvos gimnaziją, pedagogu pakviesti, atvykdavo ne tik vyresnieji rašytojai, kaip Vydūnas ar Vaižgantas, bet ir anuometiniai trisdešimtmečiai — Brazdžionis, Aistis ir kt. Atvykdavo ne vien į literatūros vakarą, bet užeidavo ir į literatūros pamokas, pasišnekėdami gyvu žodžiu su pačiais mokiniais. O po to jau būdavo nenuostabu, kad sakysim tokioj Vilkaviškio gimnazijoje, anuo metu turėjusioj apie 300 mokinių, naujo Aisčio ar Brazdžionio rinkinio patys gimnazistai per kelias savaites nupirkdavo netoli šimto egzempliorių.

Šitokiame nepriklausomos Lietuvos švietimo institucijų nuotaike ir konkrečiame švietimo darbe užsimezgė ir įgijo tvirtus pagrindus ta rašytojų ir gerbiantis tradicija, kuri ir šiandien tėvynėje, nežiūrint okupacinės šalnos ir gruodo, žydi ir leidžia šaknis, spausdinant gerųjų rašytojų knygas dešimtūkstantiniais tiražais, o jau per 40 metų persiritusių autorių kūrybą nagrinėjant atskiromis studijinėmis knygomis. Gi mūsų čia ar gali ko nors panašaus tikėtis Brazdžionis, Aistis, Radauskas, Vaičiulaitis, Ramonas, perkopę jau per 60 metų, kai net apie su mumis iševijoje gyvenusių ir čia mirusių didįjį mūsų klasiką Krėvę šimtapuslapinė studijos dar niekas neparašė.

Visa tai, apie ką čia buvo užsiminta, nėra koks nors čionykštės mūsų rašytojų asarojimas, prašymas į juos atsižvelgti, jų neužmiršti, nei jų pasigalėti. Ne! Rašytojai nesilenkia, neatsiprašinėja, nesiskundžia, bet tiesiog net didžiuliuoju, kad jie ir tokiose nepalankiose iševijos sąlygose atlieka pareigą savo pašaukimui, savai literatūrai, tęsdami laisvosios lie-

tuvių literatūros tradiciją ir ją papildydami nauju braižu, rodančiu kelius ateitin. Ar lygiai gali didžiulis ir iševijos lietuviškoji visuomenė, jos įvairios institucijos, švietimo darbuotojai ir tokį mažą knygų tiražą neįšperkantis skaitytojai savo pareigų lietuvių literatūros atžvilgiu atlikimu? Klausimą paliksim neatsakytą. Atsakykime jį sau kiekvienas individualiai.

Spėju, kad panašų minčių kankinamas tolimoje Kanadoje, Montrealy, spalio 12 d. savo penkiasdešimtąjį gimtadienį sutiko vienas ryškiųjų iševijos, o taipgi ir visos šiandieninės lietuvių literatūros poetų — Henrikas Nagys. Normaliais metais laisvoje tėvynėje jo kūryba šiandien būtų įtraukta į vyresniųjų klasių gimnazijos programą, apie ją būtų profesorius kalbama pedagoginių institutų ir universitetų auditorijose, sukakties proga būtų išleista jo poezijos rinktinė, visi kultūros žurnalai apie jo kūrybą ta proga plačiai rašytų. O dabar? I ką sukaktuvininkui remtis, kaip pasitikėti vien tik savo jėgomis, ir kaip jų užteks ateičiai džiugesį nekeliančios iševijos gyvenimo kontekste?

O vis dėlto Nagys mūsų čia yra didelis ir toks, koks jis per savo penkiasdešimtmetį užaugo. Daug kur smulkiame mūsų gyvenime ir jo kasdieniniame brudėjime Nagys su savo į knygą surinkta kūryba yra nelyginant paties aprašytasis, didelis medis prie turgaus aikštės. 50-tąją gimimo dieną apie poetą galime kalbėti jo paties dar 1942 metais sukurtą ano eilėraščio žodžiais.

O aš išaugau lig dangaus. Mane perkūnai skaldo. Mano viršūnėn įsikimba vėtros kruvinais nagais ir drasko žiedus ir šakas. Ir šaltis žiemos naktim man kraują stingdo šakose, —

(Nukelta į 5 pusl.)

Poetas Henrikas Nagys, kuriam spalio mėn. 12 d. suėjo 50 m. amžiaus. Nuotrauka Vytauto Maželio

Iš Henriko Nagio poezijos

DIDZIOJI NAKTIS

Kai jis pravėrė pirmą kartą kūdikio akis — dangus su žvaigždėmis jose paskendo... Ir Jis žūrėjo: — kaip Motinos ir Tėvo ballios rankos Jo kūną segė kailiais, nes naktis buvo šalta ir didelė:

joje sutilpo bokštai miegančiais varpais, ir aukštos, trapios palmės, sutikusios atjojančių karalių eiseną: ir žėrinti žvaigždė, kurią kažkas ant delno padėjęs nešė dangumi...

Tokia didžiulė buvo ta naktis. Bet Valko akys buvo dar didesnės: ir tokios naktys — kaip žuvis gelmėj — jose paskęsta.

(Iš rinkinio Lapkričio naktys, 1947 m.)

LAPAMS KRINTANT

Tavo žodžius nutvėręs vėjas nusineša svyruojančia alėja ir lieja mums į veidus lietu ir lapus.

Sustojam tylūs vandens pakrantėj ir klausom, kaip į blaškomus kaštanus krenta rudens ir gervių klegesys šiurpūs.

(Iš knygos Saulės laikrodžiai 1952m.)

LATERNA OBSCURA

Mudu piešiamė vaiko veidą ant pirmojo sniego. Po laukinių aviečių šakom supa lėlė sesuo. Lengvą sniegą paklojo naktis darbininkai ant gruodo ir dažo derva medinį tiltą per Bartuvą. Pirmagimis sniegas purus, kaip sesers plaukai.

Per susigūžusį žemalčių kaimą lekia kazokai nuogais kalavijais kapodami baltą bežadę žiemos mėnesieną.

Mudu piešiamė brolio veidą ant pirmojo sniego. Nuomariu serganti sargo duktė sužiedė jusią duoną trupina kapo duobėn. Kaimietės vaškinių veidų ir klostyto popieriaus prieglavį sniegas užpusto. Pro pūgą aidi kėni giesmė ir uždusę varpai.

Per tylų, miegantį, baltą žemalčių kaimą lekia kazokai rimbais ilgas kapodami medžiuose žėrinčią žydrą žiemos mėnesieną.

Niekas tavęs nebučiavo labanaktio. Niekas kartu neraudojo mirusios motinos. Tėvo pakarto nelaidojo niekas. Tavo žemė buvo tuščia ir nuoga. Tavo žemė, kaip žemdirbio delnas.

Niekas tavęs karalystėn neleido — pildė aparai plazdėjo, kaip seniai pamirštų pakasynų vėlavos. Maro marškony.

Per skurdų žemalčių kaimą lekia kazokai ant lečių ilgų nešdami sukopę mėlyną žiemos mėnesieną.

Skaistų sekmadienio rytmetį spindinėoj žemėj derva darbininkai medinį tiltą per Bartuvą. Teko giliai po ledu neskubėdama upė į jūrą. Po aviečių šakom užpustyta miega sesers lėlė. Mudu piešiamė miegančio brolio veidą ant mėlyno sniego.

(Iš rinkinio Mėlynas sniegas 1960 m.)

SVAJONĖ

Norėčiau prisijaukinti sakalą, pilką, išdidų paukštį, aitvaro brolių.

Norėčiau prisijaukinti sakalą gintarinėm akim, vienai vienintelei medžioklei, kurios ilgėjau visą gyvenimą.

Norėčiau prisijaukinti sakalą, raibą poetų paukštį, kad plūktų molio aslą, atsiminimu gadynėj, papuoštų plačių sparnų šešėliais.

Norėčiau prisijaukinti sakalą, aitvaro brolių, išdidų, pilką paukštį gintarinėm akim.

(Iš Lietuvių rašytojų draugijos 1969 metų premiją laimėjusios knygos Broliai balti aitvarai 1969 m.)

Alinos karjera

J. SAVASIS

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

Alina visa tai galvojo ir pergaltavo. Jai buvo aišku, kad motina ir vyras yra priešingi jai ir jos karjerai. Juodu abu susimokė ir sutarė priversti, kad ji mestų darbą, kuriuo buvo patenkinta. Ir kodėl ji turėtų jiems nusileisti? Jų paklausti? Kodėl? O tačiau tai yra du žmonės, kuriuos ji turėtų mylėti labiau už viską pasaulyje. Kas bebūtų, kokie jie bebūtų, ji negalėtų gyventi be jų. Ji neturi rizikuoti jų netekti.

Lodo tą dieną fotografavo Aliną viename parke už miesto. Pūtė šaltas vėjas ir Aliną nukrėtė šiurpulis. Ji buvo pavargusi, susirūpinusi. Pirmą kartą Lodo smulkmeniškumas ir jo pastabos ją erzino. Jai šį kartą Lodo atrodė ne didelis artistas, o tik manekenas be žmogiškų jausmų, besirūpinąs vien tik savo bižniu.

— Kas tau yra, Alina? — staiga paklausė. Ji papasakojo, kad motina susiradusi darbą ir negalės prižiūrėti kūdikio.

— Gal aš negalėsiu nė į Romą vykti. O gal iš viso negalėsiu daugiau dirbti... — Tikrai galėsi, — atsakė Lodo savimi patikintu tonu. — Čia nėra jokios proble-

mos. Vaikui pasamdysi auklę, o namams prižiūrėti paimsi kambarinę.

— Bet, tai neįmanoma. — Nesirūpink. Aš viską sutvarkysiu. Tu nieko negalvok ir neturėk naminių rūpesčių. Jie gadina tavo veidą. Tada fotografijose tu atrodai per daug rimta. Turi būti rami ir linksma.

Vakare, grįždama namo, Alina dar kartą ramiai svarstė savo padėtį. Ir staiga suprato, iki šiol klydusi. Apkaltino vyrą, kad jis esąs despotas, tironas. O pati kaip pasielgė? Pasidavė Lodo tironijai, kad ją apvaldytų lyg daiktą ir panaudotų savo amatui. Ji staiga suprato esanti moterimi, kuriai reikalingas vyro vadovavimas, bet tokio vyro, kuris ją myli. O tokiu buvo tik jos Simas.

Su skaudama širdimi Alina padarė išvadą, kad ji turinti mesti darbą. Žinojo, kad tai padaryti bus nelengva, bet kitaip pasielgti yra neįmanoma. Reikia rinktis: arba darbas, arba vyras ir vaikas. Ji renkas Simą ir mažąjį Tony, o ne Lodo...

Padariusi tokį sprendimą, Alina pajuto didelį troškimą laimės, kurią jautė tada, kai dar

nepažino Lodo... Kelias į namus šį kartą labai prailgo.

Grįžusi namo, rado Simą belaukiantį. Jau norėjo mestis jam ant kaklo, bet jo šaltumas ją nuo to sulaikė. Vos pajėgė pasakyti:

— Esu labai pavargusi. — Išgerk ką nors, — ir pripylė stiklą gavinančio gėrimo jai ir sau.

— Ar mama tau ką nors sakė apie savo darbą?

— Taip. Aš džiaugiuosi, kad ji susirado užsiėmimą. — Simas atsisėdo ant sofos.

— Simai, šiandien aš noriu su tavimi pasikalbėti...

— Nėra reikalo. Jau viskas sutvarkyta.

— Kas?

— Ši savaitgalį nunešiu Tony pas mano tėvus. Jau su jais susitariau. Aš pats irgi liksiu tenai ir važinėsiu į darbą traukiniu, kol rasiu arti tėvų ir sau butą.

Panika apėmė Aliną. Tarsi koks durklas persmeigė jos širdį, kuri ėmė smarkiai plakti. Ėmė pritrūkti kvapo.

— Simai!

— Tu gali liktis čia. Būsi laisva ir galėsi daryti, ką tik nori. Juk tu to seniai trokšti. Ar ne?

— Ne, Simai. Tu manęs jau nemyli.

— Galėčiau aš tą patį pasakyti ir tau. — Tu negali taip padaryti. Tu ar dai mūsų santuoka.

— Mūsų santuoka jau neturi prasmės. — Simas pastatė savo stiklą ant stalo. — Gal kitas vyras susitaikytų su panašia padėtimi. Kitas gal džiaugtųsi ir didžiūtųsi esąs garsios pasaulinio garso modistos vyras. Aš — ne.

— Tai žinau, suprantu. — Alina atsisėdo šalia vyro. — Simai, tu negali palikti manęs. Aš tave myliu. Iki šiol buvau kvaila egoistė. Bet dabar pasikeisiu. Mesiu darbą pas Lodo. Simas papurtė galvą.

— Taip kalbi dabar, kai esi sukręsta. Bet tai nieko, negelbės. Liksi vėl nepatenkinta ir kaltinsi mane.

— Ne. Esu nusprendusi. Tai padariau šiandien, grįždama namo. Man palengvėjo, kai galėjau ramiai padaryti tokį sprendimą. Aš taip skubėjau namo, kad visa tai tau pasakyčiau...

Alina norėjo įrodyti, kad šį kartą ji kalba nuoširdžiai, kad ji nori grįžti į šeimą. Simas tylėjo. Paskui pasisuko į žmoną ir įsmeigė savo žvilgsnį į jos akis. Alina vos vos apvaldė savo jausmus, kurie kaito ir virė viduje. Paskui apsisaldžiūsi, gana ramiai balsu tarė:

— Žinau, kad aš esu ne tokia, kokią save įsivaizduoju. Tai aiškiai man pasakė mama šį rytą. Tačiau, prašau tavęs vieno: duok man galimybės ir laiko. Aš vėl padarysiu tave laimingą. Gyvensiu tik tau ir Antanukui. Aš jus per daug myliu ir tik dabar suprantu, ko netekčiau...

Čia Alinos balsas nutrūko, ir ji negalėjo daugiau ištarti nė vieno žodžio. Užstojo ilga, kankinanti ir slėgianti tyla. Alina bijojo paju-

dėti, giliau kvėpuoti. Jeigu dabar Simas pasakys, kad jis nenori pradėti vėl viską iš naujo, ji yra žuvusi. Bet jai dabar niekas nebuvo svarbu. Ji tik vieno norėjo: nuimti nuo vyro veido tą skausmą, nusivylimo žymę. Norėjo vėl grąžinti jam gyvenimo džiaugsmą.

Alinai rodėsi, kad praėjo ištisji metai, kol vyras nedarėsi, beveik tyliai prabilo:

— Norėčiau tavimi tikėti, norėčiau... — Alina uždėjo savo ranką ant vyro rankos su baime, kad jis atitrauks savąją. Bet jis pasiliko nejudas. Tuo momentu Alina pastebėjo vyro akyse sublizgusias ašaras. Ašaros akyse Simo, kuris visada yra toks tvirtas, susivaldęs. Lyg iš požemių pasigirdo vyro skausmo balsas:

— Aš buvau toks nelaimingas, apleistas... — Simo galva pasvirto ant Alinos peties ir ji apkabino vyro galvą, ėmė glostyti jo plaukus. Atrodė, kad savo rankose turi ne vyrą, o sūnų, kada jį ramindavo beverkiantį.

Alina dabar jautė, kad rolės pasikeitė. Dabar ji buvo tvirta, o vyras silpnas kūdikis. Naujas meilės ir užuojautos jausmas užliejo jos širdį.

Ji žinojo, kad nebus lengva vėl iš naujo pradėti suardytą gyvenimą, išbraukti visa, kas buvo įvykę. Reikės ilgesnio laiko atgauti vyro meilę ir įrodyti savąją. Tačiau Simas suteikė tam progą ir galimybės.

Tik dabar Alina suprato, kad aukščiausia ir svarbiausia moters gyvenimo karjera — būti mylimo ir mylinčio vyro žmona.

KOVOS SU LENKAIS PRIEŠ 50 METŲ

Trumpa, istorinė 1920 metų karo veiksmų apžvalga

KAZYS ALISAUSKAS

(Tęsinys iš praėjusio šeštad.)

Rugsėjo 22 d. katastrofa. Lietuvos puolimui lenkų buvo skirta pirmoji, stipresnė, sparninė grupė. Įsakyta užimti išeities ribą puolimui Augustavo miškuose lenkų kariuomenės dalys gavo rugsėjo 19 d. Užimti galutinai ribą ir pasiruošti buvo įsakyta iki rugsėjo 21 d. ryto. Puolimai rugsėjo 22 d. 10 val. ryto. Seinus, Beržininką ir Kapčiamiestį buvo įsakyta užimti ir lietuviams nustumti į šiaurę ne vėliau kaip iki rugsėjo 22 d. sutemų.

Lietuvos kariuomenės vadovė apie atvykimą į Augustavo miškus lenkų pėstininkų turėjo tik apytikrų žinių. Žinias suteikė žvalgybon pasiūstų mūsų karių ir keletas pabėgusių lenkų kareivių. Vadovybė išėjo būti pasirėngusiems atremti kėkėviena prieš puolimą.

Rugsėjo 22 d. apie 10 val. staiga ir didelėmis jėgomis lenkai pradėjo puolimą. Vietose, kuriose ke, nublokšti lietuvius į šiaurę, pereiti Nemuną prie Druskininkų (reikalui esant ir prie Merkinės), užėjus į rusų — bolševikų kariuomenės sparną, priversti pasitraukti juos iš Gardino, smogiant bendrąjį Druskininkai, Marcinkonys, Rodūnė, Žirmūnai, Lyda kryptimi; antrasis — su-

Mūsų sunkioji artilerija kovoja prieš lenkus Seinų fronte 1920 metais. (Iš Br. Kvickio archyvo)

6 pėst. pulkas, užpultas lenkų prieš Vilkapėdžių kaimo, truputį pasitraukė Vidgirių kaimo link, čia kontratakavo lenkus. Smūgis buvo stiprus, priverstė lenkus pasitraukti ir sustojo. Taip pasirengę, abi pusės ir liko stovėti iki kautynių galo.

8 pėst. pulkas buvo užėmęs labai platų barą, apsiginti ir išsilaikyti negalėjo. Lenkų kavaleri-

pobūdžio lenkų puolimas. Visi vado įsakymai, prasidėjus lenkų puolimui, buvo vienodi: likviduoti lenkų prasiveržimą, užimti mūsų turėtas pozicijas ir t.t. Bet kuomet pavakarėje įsitikino, kad tai yra rimtas ir didelis lenkų puolimas, leido pulkų vadams pasitraukti, savarankiškai veikti ir manevruoti, bet šitai buvo daug kur jau per vėlai. Lenkai iniciatyvą jau turėjo savo rankose. Tuo ir pasibaigė šios kautynės. Daugiausia nukentėjo 2 pėst. pulkas, mažiau 8,6 ir 5 pėst. pulkai. Lenkų nelaisvėn pateko apie 40 karininkų, 2 pulkų vadai, 1 artilerijos diviziono vadas, apie 2000 kareivių, 3 baterijos, daug kulkosvaidžių, šautuvų, arklių ir vežimų. Su šiomis kautynėmis mes, galima sakyti, praradome Vilnių, kurį, pasitaikius progai, lenkai vėliau ir paėmė.

Užėmė Seinus ir Kapčiamiestį, lenkų pėstininkai dar naktį į rugsėjo 23 d. susitelkė Beržininke. Palikę vieną divizioną šiame bare, priedangai nuo lietuvių, lenkai iš Beržininko nužygiavo Druskininkų link.

Lenkų kavalerija (4 brigados) rugsėjo 23 d. užėmė Druskininkus. Prie Druskininkų sutiko tik mažą lietuvių pasipriešinimą. Šiame ruože, dešiniajame Nemuno krante, buvo mažai lietuvių kariuomenės, tik Asužoje buvo lietuvių 2 pėst. pulko dvi kuopos (J. Petruičio batalionas). Kariuomenės vadovybė vis dėlto pramantė, kad čia lenkai gali vykdyti prasiveržimą, tačiau mūsiškiai

pasivėlino viena ar dviem dienoms šį tarpeklį užimti. Pavėluotai buvo pasiūstas 7 pėst. pulkas. Kuomet pulkas atvyko į Pariečės geležinkelio stotį, lenkai jau buvo užėmę Druskininkus.

Viena smulkmena. Kuomet 7 pėst. pulkas paskubomis geležinkeliu vyko į šį barą, Lentvario stotyje 7 pėst. pulko vadas majoras Vladas Rėklaitis pripuolamai susitiko su generolu S. Zukausku. Gen. S. Zukauskui tuo metu kariuomenės operacijų reikalai nepriklausė. Sužinojęs iš majoro Vl. Rėklaičio, kokį uždavinį 7 pėst. pulkas turi vykdyti ir kur važiuoja, generolas majo-

ruį pasakė: "Važiuoji į pražūtį, būk labai atsargus". Taip ir buvo. 7 pėst. pulkas, nuvykęs į Pariečę, buvo priverstas trauktis labai sunkiomis sąlygomis.

Tuometinis Lietuvos užsienio reikalų ministeris J. Purickis, kuris visada buvo nuomonės, kad su lenkais reikia derėtis, bet nekariuoti, vėl surezgė derybas su lenkais Suvalkuose. Derybos prasidėjo rugsėjo 29 d. Esamomis sąlygomis tuo metu lietuvių delegacija derybose pasiekė gan gerų rezultatų.

Kautynės su lenkais Sūduvoje, kurios prasidėjo rugsėjo mėnesio pradžioje, su daugybe klaidų visoje operacijose, katastrofiškai pasibaigė rugsėjo 22 d. Sūduvoje buvome priversti pasitraukti už demarkacijos linijos ir ten ramiai sėdėti.

Atsistatydino armijos vadas plk. lt. K. Ladiga. 2-os divizijos vadas pulk. V. Grigaliūnas. Glovackis, buvo atleistas nuo divizijos vado pareigų. Jo vietoje buvo paskirtas generolas J. Galvydis — Bikauskas. Patylomis (ne viešai spaudoje) prasidėjo kaltininkų ieškojimas. Užsienio reikalų ministeris J. Purickis susipyko su krašto apsaugos ministru plk. lt. K. Zuku. Buves armijos vadas plk. lt. K. Ladiga kaltino vyr. karo vadą plk. lt. K. Žuką. K. Žukas kaltino K. Ladigą. Pulk. V. Grigaliūnas — Glovackis, kartu su plk. lt. K. Zuku, kaltino 5 pėst. pulko vadą kapitoną K. Skirpą ir kitus. Galop visi, lyg tartum susitarę, buvę vyresnieji vadai (vyr. karo vadas, armijos vadas ir divizijų vadai), pradėjo kaltinti pulkų vadus ir jaunesnius vadus už tariamą įsakytųjų nevykdymą. Jaunesnieji ir pulkų vadai tylėjo ir į ginčus nesikišo.

Ne mano reikalas juos čia vižsus kaltinti ar teisinti. Tačiau tu-

Kultūrinė kronika

• Dariaus Lapinsko naujosios operos "Amadar" premjera iš lapkričio mėn. 28—29 d. nukeliama į 1971 metų vasario 27—28 d. Muzikos mėgėjų ligi šiol įsigytieji bilietai galios anoms vasario mėnesio dienoms.

Naujoji D. Lapinsko opera "Amadar" yra 9 paveikslų. Jai libretą, su kai kuriomis užuominomis į O. V. Milašiaus "Miguel Manarą", parašė Kazys Braudėnas. Operos paveikslai žiūrovą pamainomis nukelia tai į 17 amžių, tai į mūsų pačių dienas, kol finaliniame paveiksle dvi istorijos pavirsta viena jau visai nežemiškoje realybėje.

• Juozos Tinišio romanas "Dalininko žmona" tik baigtas spausdinti ir aidiuodamas išvyklo. Romaną leidžia Lietuviškos knygos klubas Chicagoje. Leidinys yra 220 psl. Jam tris spalvų viršelį nupiešė Gedrė Valtienė.

• Naujas "Lituanus" žurnalo numeris (1970 metų vasaros) jau atspausdintas M. Morkūno spaustuviėje ir šio metu įrašamas "Draugo" rišykloje. Šiame "Lituanus" tome skelbiama dar anksčiau pradėtoji pirmosios baltieji literatūros konferencijos medžiaga. Lietuvių literatūrą liečią straipsniai yra Algirdo Antanaičio apie naujas kryptis šiaurinėje Lietuvoje novelėje ir Vytauto Kavolio apie jauno žmogaus atvaizdus taipgi šiaurinėje Lietuvos literatūroje.

Mūsų kariuomenės 5 pėstininkų pulko kariai 1920 metais, kietose kovose atrėmė lenkų puolimą prie Beržininko, netoli Seinų.

telkti pajėgas Balstogės apylinkėje ir smogti šiaurės rytų kryptimi, apeinant Gardiną iš rytų pusės, nublokšti rusų pajėgas vienas į šiaurę, kitas į rytus ir užimti Gardino miestą. J. Pilsudskis priėmė pirmąjį planą ir įsakė jį vykdyti. Šio plano vykdymas stipriai palietė Lietuvą, Lietuvos kariuomenę nukentėjo. Generalinio štabo pulk. K. Grinius, kuris vėliau šią operaciją detalčiai buvo išnagrinėjęs, remdamasis paskelbtais lenkų, rusų ir lietuvių dokumentais, pasakė: "Jeigu J. Pilsudskis būtų priėmęs antrąjį planą ir jį vykdė, Lietuvai būtų buvę dar blogiau." Nesiginčysiu, sutinku, bet ir svarstyti, kodėl būtų blogiau, šiuokart nėra nė reikalo.

Sutelktos lenkų jėgos šiam planui vykdyti sudarė 2-ą armiją, paskirstytą į dvi grupes. Pirmąją sparninę (prie lietuvių) sudarė: 33 pėst. batalionai, 39 raitelių eskadronai, 33 baterijos ir 375 kulkosvaidžiai. Antrąją frontinę grupę sudarė 3 divizijos. Ši grupė buvo nukreipta prieš Gardiną.

Lietuviai viso šiame fronte ruože turėjo: 17 pėst. batalionų, 3 raitelių eskadronus, 6 baterijas, 144 kulkosvaidžius ir 2 šarvuo-

lenkų kavalerija. Seinus puolė daugiausia lenkų pėstininkai. Seinų puolimą vykdė abipusiu supimu. Seinų fronto centre esantis 2 pėst. pulkas pradžioje visai nebuvo puolamas. Pulkas kurį laiką stovėjo vietoje, nesitraukė ir lūku riavo. Kuomet pajuto, kad gresia visiškas apsupimas, traukėsi ir pradėjo manevruoti, bet jau buvo vėlu. Buvo apsuptas ir priverstas pasiduoti.

Frontas tuoj buvo pralaužtas prie Vilkapėdžių kaimo, į šiaurę nuo Seinų ir prie Želvos kaimo, į pietus nuo Seinų. Keliose vietose pereitas Maros upelis ir 8 pėst. pulko bare. Viena lenkų brigada, užėmusi Želvos kaimą, puolė Beržininką, kur stovėjo 5 pėst. pulkas. Čia įvyko vienos iš stambiausių ir atkakliausių kautynių šiose operacijose. Vien lenkų pirmo legionų pulko žuvo 3 kuopų vadai. 5 pėst. pulko žuvo leitenantas Saldukas. Beržininką lenkams pavyko apsupti ir užimti apie 14 val., bet Pockūnų kaimo apsupimas lenkams nepavyko. Pavakarėje 5 pėst. pulkas pasitraukė vos kelis kilometrus ir vėl sustojo ginti kelius, einančius į Lazdijus ir Seirijus. Lenkai užėmė Beržininką, Pockūnus ir Zagarius.

Greičiausias, taupingiausias ir paprasčiausias kelias siųsti DOVANAS savo giminėms į Lietuvą ir USSR yra nupirkti jiems PREFERENTIAL SPECIAL RUBLE CERTIFICATES — SPECIALIŲ RUBLIŲ PAŽYMĖJIMUS —

kuriuos galima pakeisti į pirmos rūšies prekes specialiose Vnesposylytorgo užsienių valiutos krautuviuose.

KOKYBĖ YRA AUKŠTA — KAINOS ŽEMOS

Naujo katalogo apie šiuos pažymėjimus kreipkitės į bet kurią mūsų prisijungusių firmų:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL. — (215) 925-3455

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019
TEL. — (212) 281-7729

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
45 West 45th Street, New York, N. Y. 10036
TEL. — (212) 245-7905

ar į jų skyrius, ar tiesioginiai į:

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Avenue South (kampas 18-tos g-vės)
New York, N. Y. 10003 Tel.: 212 - 228-9547

PERSPEJIMAS. Dėl savo saugumo ir greito užsakymų išpildymo, užsakykite TIKTAI per viršuje išvardintas firmas ar jų skyrius, kurios yra oficialiai pripažintos atstovauti PODAROGIFTS, Inc.

NEW RATES

FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION

6% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$5000.00 OR MORE 2 Year Maturity

5 3/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 One Year Maturity

5 1/4% PER ANNUM ON CERTIFICATES OF \$1000.00 OR MORE 6 Month Maturity

5 1/4% PER ANNUM ON 90 DAY NOTICE PASSBOOK ACCOUNTS \$100.00 Minimum

5% PER ANNUM ON ALL PASSBOOK ACCOUNTS

DIVIDENDS COMPOUNDED DAILY. PAID QUARTERLY

Chicago Savings & Loan Assn.

JOHN PAKEL, Sr. Chairman of the Board

6245 SO. WESTERN AVE. TEL. GR 6-7575

HOURS: Mon. 12 P.M. to 8 P.M. Tues 9 to 4. Thurs. and Friday 9 to 8. Sat 9 to 12:30

HIGH RATES Paid Quarterly

5% PASSBOOKS \$1,000 minimum INVESTMENT BONUS PLAN

6% \$5,000 minimum 3 YEAR CERTIFICATE

5 1/2% \$1,000 minimum 1 YEAR CERTIFICATE

Savings Insured to \$20,000 Highest reserves

BRIGHTON SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue Chicago, Illinois 60632

TRUMPAI APIE ŠVIETIMĄ ANGLIJOJE

Saulė Jautokaitė, rašydama apie Šekspyro gimtinę ("Draugo" Kultūrinis priedas, 1970 rugsėjo 19), viename paragrafe palietė ir Anglijos švietimo sistemą. Keliais sakiniais, žinoma, negalima nusakyti gan sudėtingo Anglijos švietimo, o kadangi ten dar išbrovė keletas klaidų, norėčiau jas nors trumpai atitaisyti ar paaiškinti klaidinančias vietas.

Straipsnyje rašoma — "Vien tik pasakymas (kelionės vadovės — G. P.), kad angliškoji pradžios mokykla atstoja amerikiečių vadinamą "high school" nelabai kaip nuteikė mūsų grupės keliauninkus". Toliau — "Mokinyms, dar tik įpusėjus gimnaziją, turi laikyti egzaminus. Ir jei jų neišlaiko patenkinamu pažymiu, yra nukreipiamas į amatų mokyklą."

Anglijos pradinė mokykla jokiū būdu neatstoja amerikietiškos "high school" mokyklos. Pradinę mokyklą Anglijoje, kaip ir kitose Didžiosios Britanijos dalyse, vaikai lanko nuo 5 iki 11 metų. Baigiant pradinę mokyklą, o ne, kaip neisingai suprato Saulė Jautokaitė — "dar tik įpusėjus gimnaziją", mokiniai laiko egzaminus. Šių egzaminų rezultatai ir analizė apsprendžia, kokio tipo ar krypties vidurinę mokyklą (amerikiečių "high school" ekvivalentas) toliau mokinsys lankys iki 15 ar 18 metų. Vidurinis mokslas iki 15 metų yra privalomas ir nemokamas. Mokiniai, kurie nori, gali mokytis ir toliau, t. y. baigti pilną vidurinę mokyklą iki 18 metų, taip pat nemokamai, tačiau paskutiniai trys metai nėra privalomi.

Egzaminas, baigiant pradinę mokyklą, yra žinomas "eleven plus" vardu, nes tuo metu mokiniai būna truputį virš vienuolikos metų. Šio egzaminu negalima "neišlaikyti", nes jis yra daugiau avalitinis (maždaug kaip tam tikras inteligencijos — sugebėjimų testas), o ne vien tik akademinis. Mokinio egzaminų analizė apsprendžia, kaip jau minėjau, kokios krypties vidurinėje mokykloje jis toliau mokysis.

Vidurinės mokyklos Anglijoje yra vadinamos "secondary schools", jos yra trijų rūšių: 1. grammar schools, 2. modern schools ir 3. technical schools. Angliškosios grammar mokyklos yra panašios į vokiškas gimnazijas, ar francūziškas lycees, tai yra daugiau akademinio tipo mokyklos, orientuotos mokinių parengimui ir tolimesniams mokymuisi universitete. Modern mokyklos, savo mokymo programa ir dvasia yra daug praktiškesnės, mažiau akademiškos. Technical mokyklos yra kažkas panašaus į realines gimnazijas Lietuvoje ir prilygsta dabartiniams technikumams, bet jos jokiū būdu nėra amatų mokyklos. Visos trys šia paminėtos angliškos vidurinės mokyklos iki 15 metų (tai yra, iki maždaug progimnazijos lygio) turi gan panašią bendrąją mokymo programą, bet šalia bendrų dalykų jos turi ir savo specializaciją, kuri po 15 metų dar labiau išsyrškėja, suteikiant specifinę mokykloms kryptį bei dvasią. Nors iš visų trijų suminėtu vidurinių mokyklų galima toliau patekti ir į aukštąją mokyklą, tačiau grammar mokyklos tą beveik garantuoja, kai tuo tarpu tik maža dalis iš modern ir technical secondary mokyklų patenka į universitetus. Tiesa, didelė dalis technical mokyklas baigusius patenka į aukštąsias technikos mokyklas.

Į amatų mokyklas Anglijoje normaliai stojama, tik užbaigus privalomą (iki 15 metų) moks-

lą. Šalia suminėtu mokyklų tipų, Anglijoje yra dar dvi mokyklų rūšys. Tai nepriklausomos — privačios, garsiosios Anglijos "public schools", kaip Eton, Harrow, Rugby, etc., — beveik kaip taisyklė prieinamos tik aukštuomenės vaikams ir labiausiai demokratiškos "Comprehensive schools", kurios savo mokymo programa ir dvasia yra artimiausios Amerikos mokykloms. "Comprehensive" tipo mokyklose pradinė mokykla yra sujungta su vidurine (panašiai kaip dabartinės vienuolikmetės mokyklos Lietuvoje), jose nėra "eleven plus" egzaminų, kurie dideli dalimi apsprendžia augančio žmogaus socialinę ir ekonominę padėtį.

1965 metais Didžioje Britanijoje maždaug 20% visų vidurinių mokyklų mokinių lankė "grammar" tipo mokyklą, 50% "modern" ir 10% "technical" mokyklas. Apie 3% lankė privačias "public schools" ir likusieji "comprehensive" mokyklas. Pradinės valstybės mokyklas lankė 95 iš 100 to amžiaus vaikų, likusieji lankė privačias pradinės mokyklas.

Anglijos švietimo sistema yra laikoma kaip pavyzdys švietimo, tarnaujančio tradicinei visuomenei, kurioje labai ryškiai atsispindi visuomenės klasių struktūra. Šia prasme Anglijos švietimo sistema yra "nedemokratiška". Tačiau šalia nedemokratiškų bruožų, jiniai turi nemažą demokratišką dvasią. Pavyzdžiui, kad ir Saulė Jautokaitė straipsnyje suminėti atvejai. Anglijos švietimo sistema netekė jokių privilegijų princesei Anne. Žymus gydytojas, bet abejo, turėjo lankyti "grammar" ar "public school" tipo mokyklą, bet tos "nedemokratiškos" institucijos išugdė demokratišką atsakingumą jausmą savo visuomenei ir profesijai. Amerikoje pasiūlyta trigubai didesnė alga teklo gydytojo nesuviliojo. Tuo tarpu Amerikos "demokratiškų" mokyklų išugdytiems specialistams būtų beveik nesuprantama ir "neracionalu" atsisakyti tokio pūkiaus ir pelningo pasiūlymo. Taip galvoja ne tik individai, bet ir žymiausios mokslinės institucijos. Kaip taisyklė, geriausi Amerikos universitetai vienas iš kių "vagia" ar "perka" žymiausius mokslininkus, pasiūlydami gėdžiam specialistui kelis ar keliolika tūkstančių dolerių daugiau. Gali atrodyti keistoka, bet tradicinės Anglijos mokyklos šiuo atžvilgiu pajėgia geriau išugdyti didesnę pareigą, atsakingumą ir lojalumą.

Rudenio saulės švystelėjimas...

Nuotr. V. Maželis

Didelis medis prie turgaus aikštės

(Atkelta iš 3 pusl.)

bet mano rankos tvirtos: lyg iš akmenio nukaltos: audingom naktimis aš paneriu jas į žvaigždynus, ir aš jaučiu kaip žvaigždės sruva man per pirštus, ir debesys drėgnai ir tūtos pajauodė ūkanos, iš vandenynų ir jų milijonų miestų dūmų gim... Ir kai žaibai kaip kraujo srovės sruva dangumi, ir kai ateina debesys, dusliai dundėdami, erdve, ir paskandina dulkių sukurtuos ir žmones ir gatves, kelių rankas — ir šniokščia jos juodiesiems debesims: atekitel! aš nuo padangių žaibo nebijau numirti!

mo jausmą. Šis bruožas yra gan charakteringas žymiosioms Anglijos mokykloms ir yra vienas iš svarbesnių argumentų už esamą švietimo ir auklėjimo sistemą Anglijoje.

G. Procuta,
Comparative Education Center,
The University of Chicago.

pakenčia arba net ir globoja mažuosius, niekuo nepavojuingus, dėkingus nors už menkiausią pripažinimą. Nagys ir yra vienas mūsų tokių, kurių vergija bijo. Jo nerasi nei mažojoje tarybinėje enciklopedijoje, nei ten išleistoje lietuvių literatūros istorijoje, nei lietuvių poezijos dvitomėje antologijoje; okupanto kontroliuojami laikraščiai bei žurnalai Nagio eilėraščių nekloja į puslapius savo kiltis, jo išleistų naujų knygų nerecenzuoja, pasitenkindami tik kelių žodžių neigiamomis užuominomis. Okupantas nori, kad lietuvis tėvynėje nepamatytų laisvosios mūsų literatūros pasiektojo aukščio, nori, kad lietuviui tėvynėje jos geriausieji pavyzdžiai būtų nežinomi. Ypač dar tokių rašytojų, kurie nesileidžia į jokus kompromisus, kai statomas klausimas: laisvė ar vergija? Ir šitą grynai žmogiską ir pilietinę prasmę Nagys yra mums didelis, ir jo "Budapesto baladė" liks mūsų klasikiniu laisvės kovos įamžinimu lietuvių literatūroje.

Tačiau šalia su audromis kovojančio milžiniško ažuolo dimensijų yra mums ir šiltas, lyriškas ir intymiai žmogiskas Na-

gys. Tai poetas, rašęs apie skaidrią žmonių draugystę, apie saulėtą savo gimtinės vasarą, pilkai rudenius, apie lietuviškojo peizažo medžius, apie vaikiškus vandens malūnelius, apie klajoklišką jaunystę ir laimę sugrįžti gimtinėn. Sukaktuvine proga to linkime poetui tiek grynai žmogiška fizine, tiek dvasine kūrybos posmų prasme.

Tebūna poetas šiandien mums visiems, kurie plukiamės sunkioje dabarties kasdienybėje, lyg viso pasaulio turgų aikštėse, tebūnie jis mums gaivinantis džiaugsmas, žinant, kad prie turkaus aikščių stovi ir ažuolai, kurių pavėsyje galime atsistoti ir atsigausti, besiklausant žalių viršūnių šlamėjimo.

PRATURTEJO

Prancūzų rašytojas Honore Balzac mėgo daug lėbauti ir kitokius gyvenimo patogumus. Todėl jam ir nesisekė gyventi — stigo pinigų. Tačiau jo dėdei mirus jis paveldėjo jo turta ir daug pinigų. Tokią netikėtą staigmeną savo bičiuliams pranešė tokiais žodžiais: "Vakar 5 val. ryto mirė mano dėdė, ir aš jau perėjau į geresnį gyvenimą."

● "Pupų Dėdė" — Petras Biržys — Akiras, okup. Lietuvoje miręs 74 m. amžiaus, š.m. rugpjūčio 23 d., "Literatūros ir Meno savaitraštyje (nr. 35) paminėtas šiltoku Juozo Baltušio žodžiu. Teigiama, kad Biržys "daug kur ir klydo, suko ne ta kryptim, darė ne taip. Tačiau ir visuomet vadovavosi gilia meile tėvynei Lietuvai..."

Velionis paliko turtingą rankraštinį archyvą, etnografinius ir istorinius užrašus apie Lietuvos gyvenvietes ir dar nebaigtą atsiminimų tomą. (E.)

● Tauragėje veikia laudies dainų ir šokių ansamblis "Jūra" š.m. rugsėjo mėn. buvo išvykęs į Bulgariją.

CLUB ANTOINETTE

Restaurant and Banquet Hall
Completely air conditioned. Weddings - Parties - Showers - Funerals - Graduations. Capacity up to 250.
Luncheon served daily.
4559 S. Richmond St. — 847-8378

Al's Texaco Service

Savininkas Albinas Laidkelas
Mechanikas Stašys Sarauskas
STABDŽIAI — SANKABOS — TRANSMISIJOS ir motory remontas — Tune-up.
5759 So. Western Avenue
(Kammas 58-tos gatvės)
TELEF. — PR 8-9533

PARDUODAMI

IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida
Galima pirkti dalim ir išmokėtina
SOUTHWEST FURNITURE CO.
6200 S. Western Tel. GR 6-4421

R. L. SEWER SERVICE

6146 SO. WHIPPLE STREET
Vamzdžiai atkamsami, naudojant "Electric power rodling". Atkamsama sanka, tualetas, vonia, išvalom "catch basins" ir "grease traps".
TELEF. — 737-0030

VIEN TIK DRAUGAS SPAUSDINA

Kokius dalykus vien tik "Draugas" spausdina?

Vien tik "Drauge" galite gražiausia vėdybinius kvėrimus atspausdinti lietuviškas rašnes.

Jaunosios poros iš visos Amerikos sūnčia "Draugui" užsakymus spausdinti lietuviškus vėdybinius kvėrimus. Galima pasirinkti įvairiausio popieriaus vokių ir kortelių. Jei rengiatės į moterystės luomą, rnorite gražiaus lietuviškų kvėrimų užsūkite į "Draugą". Kiek galite greičiau, atvykite pasirinkti.

LIETUVON UŽSISAKYKITE TIK SPECIALIUS RUBLIŲ PAŽYMEJIMUS

Specialūs Rubliai yra keturis kartus vertingesni nei paprastai rubliai. SU SPECIALIAIS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAS Jūsų giminės gali jį gyti ką jie tik nori Vneshpoyltorg UZSIENIO VALUTOS KRAUTUVESE už dalelę reguliarios kainos — tikrumoje už ketvirtadalį reguliarios kainos arba net mažiau. Kai kurie daiktai yra įkainuoti taip pigiai, kad jų vertė yra 10 rublų už dolerį. Reikalaukite mūsų NAUJO katalogo. Jis NEMOKAMAS. Įsitikinsite, kad SPECIALIOS RUBLIŲ PAŽYMEJIMAI yra geriausia dovana Jūsų giminėms. Pristatomi į namus 3-4 savaitių laike. Kaina: \$2,13 už vieng SPECIALŲ RUBLIŲ. Visiškai jokių kitų primokėjimų. Pilnai garantuota.

Užsakykite dabar.

Užsakykite tik per

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
Second Floor
New York, N. Y. 10010
Tel.: 982-1530

Reikalaukite mūsų nemokamo naujo katalogo su iliustracijomis.
SVARBU
Imame užsakymus automobiliams ir butams.

DURYS - LANGAI

įvairių spalvų ir kaimų.
Geležies turekliai ir "aluminium" "siding".
Naujausi balto emalio ir "stainless steel" žieminiai langai.
ALUMINIJAUS RYNOS (Cutters) vandens nubėgimui. Nerūdijai ir nereikia dažyti.
TVOROS - STOGELIAI įvairių medžiagų ir spalvų.
KOSTAS BUTKUS
TEL. — PR 8 - 2781

Standard Federal Savings

"We'll Interest You More..."

ONCE YOU HAVE DECIDED ON YOUR GOAL...
DECIDE ON STANDARD FEDERAL

We will help you save by offering you two most important ingredients for any savings program, safety and high earnings. We pay the highest interest rates permitted by Federal law and no savings institution in the country has a better record where the safety of saver's money is concerned — we have honored every withdrawal request promptly since our founding in 1909, and that includes the dark panic days during the great depression. When you need your savings, Standard Federal will have them available to you plus accrued earnings, and this you can depend on.
Helping savers have more savings is our constant goal. This policy has helped us become one of the nation's largest Federals. We Welcome your inquiries, we are here to help.

5% TO 6%
PER ANNUM
DEPENDING ON TYPE,
AMOUNT AND TERM
INTEREST
PAID QUARTERLY

Muziejaus
retenybė

PASKUTINIAI NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS LAIKŲ PRISIMINIMAI:
... Dar turimo padavimui baigiantį prasykti lietuviško moneta.
5 litų — J. Basanavičius, 10 litų — Vytautas Didysis, 10 litų — prez. A. Smetona ir kitos. Kainoraštis pareikalavus.
P. ZABLOCKIS, 2333 Ontario St., Vancouver, B. C., CANADA

WINE AND DINE AT R. PLAGE

2944 West 59th Street Phone: 776-8351

Fish fry every Friday 5 P.M. to 10 P.M. Stop in soon. Banquet Hall available for every occasion. Home cooking.

J.I.B. VAISTAI išgydo: pleiskaną, sustabdo plaukų slinkimą ir ataugina plaukus. Gražina plaukams natūralią spalvą. Moterims ir vyrams. 3 uncijų buteliuko užtenka 16 savaičių. Siųskite užsakymus su \$6.75 money orderiu: VAISTAI \$6.00, PERSIUNTIMAS 75c.
J. & J. PHARMACY, 2557 West 69th Street, CHICAGO, ILLINOIS 60629

KRONIKA IS TABOR FARMOS

(Atkelta iš 2 psl.)

Sėtoną — dvidešimto amžiaus ek- stazės simbolį — pavyzdžiu da- vė Darių Lapinska. Prie prometė- jiško tipo priskyrė Dubčeką ir Vaižgantą.

Reikia taip pat paminėti Zeno- no Rekašiaus paskaitą "Kontro- lių teorijų požiūris į visuomenės sistemas", kurioje buvo kalbama apie tai, kaip technologas su- pranta ir reaguoja į visuomenės santvarką.

Vinco Trumpos paskaita "Tu- mas Vaižgantas — visuomenės kritikas" apžvelgė Vaižgantą ne literatūrinio, bet visuomeninio požiūriu, pailiustruodamas savo mintis dar ir anekdotais, ludi- nančiais, kad jau ir anais lai- kais Lietuvoj buvo visai origina- lių "hippie" tipų.

Literatūros vakaras

Pirmoji dalis buvo skirta pa- gerbti Radauskui. Rimvydas Šil- bajoris dešimties minučių kalboj apibūdino Radausko poeziją, ku- ri sukūrė naujus ryšius tarp savo- kūrį ir davė visai naują, poetinį tikrovės vaizdą. Girdi, vien dėl Radausko kūrybos jau apsimoka būti lietuviu. Mykolas Drunga perskaitė Juliano Greimo iš Euro- pos laišką ryšium su Radausko mirtimi. Greimas aptarė Radaus- ko kūrybą kaip vieną didžiulę metaforą. Vincas Trumpa kalbė- jo apie Radauską kaip apie žmo- gų, kaip apie draugą ir papasako- jo apie poeto paskutines valan- das. Taip pat buvo išklaustas išpūdingas įrašas juoston — gir- dėjome patį Radauską, skaitantį savo poeziją.

Po to sekė Algimanto Mackaus "Chapel B" rečitavimas: Dalia Juknevičiūtė, Leonas Barauskas ir Jonas Kelečius. Tačiau žvakės, laumiška prietema ir kiti teatri- niai efektai padarė visą šį reika- lą labai nerimtu. Trečioje vaka- ro dalyje savo kūrinius skaitė jauni poetai — Eglė Juodvalky- tė, Viktoras Dirda, Živilė Bilaišy- tė, Austė Pečiūraitė. Skaitė tarp tokių veteranų kaip Marius Ka-

tiliškis, Kazys Almenas, ir Rimas Vėžys. Išskirtina buvo Vėžio pro- za "Penki kampai." Su labai ri- bota, pridengta humoru literatū- rine struktūra Vėžys įstengė gvil- denti kafišką žmogaus situaciją ir Camus egzistencinį absurdą. Kazio Almeno "Klebono Motu- zos laikrodis", skaitytas iš "Vieve- rių kronikos" ciklo, buvo kur kas silpnesnis negu Vėžio — humo- ras čia buvo per daug paviršūj, o situacijų aprašymas skambėjo ne tiek 1760 metų kronika kiek 19- to šimtmečio galo realistine apysaka.

Paskutinės pastabos

Penktadienio vakare buvo su- sipažinimas su šiandieninės Lie- tuvos estradine muzika, pristaty- ta Mindaugo Tamošiuo ir iliust- ruota "Oktavos", "Gintarelių" ir kitų muzikinių vienetų įgroji- mais. Santarėčiai, būdami labai rimti žmonės, ir estradinės muzi- kos klausėsi, rimtai dūmiodami.

Ketvirtadienio vakare buvo dar rodomi trys Algio Kaupo trumpo metražo filmai. Nors šie filmai buvo dar tik jaunų studen- tų klasės darbai, bet jie buvo techniškai jau gana neblogai ap- valdyti. Šeštadienį, dvyliką val- landą nakties, su visokeriopais nuotykiiais buvo rodomi R. Vaba- lo "Laiptai ir dangu", statyti 1966 metais.

Suvažiavimo dailininkai buvo Andrius Balukas (g. 1950) iš Chi- cagos, Elena Gaputyte (g. 1927), skulptorė iš Londono, ir Pranas Gailius (g. 1928), grafikas iš Pa- ryžiaus. Su fotografijomis rodėsi Algis Grigaitis.

Suvažiavimas buvo gausus išpū- džiais, nuotykiiais — ir jei ir ne- turėtų kito tikslo, kaip vien pas- katinimą dirbti Lietuvos naudai, jau vien tik dėl to jis nebūtų be- prasmis. Daug dar šios kronikos anekdotų liko čia neužrašyta, o daug diskusijų vyko vakarais pri- vačiai, kurios kartais buvo nema- žiau vertos ir įdomios negu kai kurios iš paskaitų.

Atsiminimai apie sovietų nukankintą poetą Mandelstamą

Vienas iš dižiausių Rusijos po- etų, pasaulinio masto rašytojas Osip Mandelstam susilaukė nau- jo įamžinimo, pasirodžius jo žmonos Nadeždos Mandelstam memuarams, kurie šiomis dienomis išleisti anglų vertime ir pa- vadinti "Hope Against Hope". Iš rusų kalbos vertė M. Hayward. Išleido Atheneum, 431 psl., kaina 10 dol.

Mandelstamas mums įdomus dar ir tuo, kad jo motina yra vilnietė. Tai buvo didelis talentas, kuris netilpo į Sovietų rašytojų sąjungos rėmus ir jį Stalinas lik- vidavo. Net nežinoma jo tikroji mirties data Sovietų kalėjimuose. Spėjama, kad 1938 m. Buvo gi- męs 1891 m.

Šioje knygoje ryškiai atsispindi poeto nuosirdumas savajai žmo- nai, kuri dabar šiame veikle la- bai rūpestingai atkuria jo gyve- nimą kelią. Čia vaizdžiai prime- nami abudu poeto areštavimai, kadangi jis savo kūryboje nesitai- kė prie Stalino linijos. Pirmą kar- tą buvo areštuotas 1934 m. ir iš- buvo trejus metus ištėmimo. Antrą kartą buvo areštuotas, vos tik grįžęs iš ištėmimo 1937 me- tais Maskvoje. Po šio įkalinimo jis gyvas iš katargos jau nebeiš-ėjo.

Šiame veikle jo žmona pavaiz- duoja, kaip jis rašydavo, ką jis mėgdavo, kokie buvo jo literatū- riniai draugai. Autorės raštas turtingas ironija. Knygos pusla- piuose išryškėjo tos baisybės, ku- rias pargenos poetais ir jo žmo- na ryduosio diktatūros prie- spaudoje. Primenamas Stalino duotas telefonu užtikrinimas Pas-

vai, kad pažintų ir savo klaidas, o taipgi susipažintų su ta baisia grės- me, tykojančia mūsų jaunimą. Dėl kai kurių scenų, pastatytų visai ant briaunos, žiūrėti tik subredu- siems.

ternakui, kad su Mandelstamu viskas baigsis gerai. Tačiau taip nebuvo. Knygoje aprašomi žiau- rūs poeto tardymai Lubiankos ka- lėjime, jo sveikatos sužalojimai, duodamos jo mirties detalės.

"Kodėl manai, kad turėtumei būti laiminga?" — Mandelsta-

Poetas Osipas Mandelstamas, nu- kankintas Rusijos vergų stovyk- lose.

mas klausdavo žmoną. Kaip šio veikalas recenzentas Lehmann- Haupt sako, perskaičius šią kny- gą ir gvai pajutus, kiek geri žmo- nės turi iškentėti, kaip gi mes ga- lime jaustis laimingi?

Knyga ne tik nusako, kiek Mandelstamas turėjo iškentėti dėl savo kūrybos, bet kartu pa- rodo, kad ta jo poezija gyva: rank- raščiai Rusijoje keliauja iš ran- kų į rankas, eilėraščiai išmoksta- mi atmintinai. Įautri knygos vie- ta, kur buvęs kalnys pasakoją, kaip Koljos darbo vergų stovyk- loje, Vladivostoko apylinkėse, Mandelstamas deklamuodavo sa- vo eilėraščius, kaip kaliniai atsi- dėje klausydavosi ir kaip net kri- minalistai jam teikė savo globą.

Amerikiečiai, perskaite šią knygą, klausia apie Sovietus: koks gi tas kraštas, kuris taip kankina savo menininkus? J. Pr.

JAV ENERGIJOS REIKALAI

1969 metais JAV-bėse sunau- dota 65,645 B. t. u. trilijonų šviesai, šilimai, jėgai. Elektros naudojimas padidėjo 12.1%. Per dešimtį metų energijos su- naudota 51.2% daugiau, o kas- met paauga apie 4.2%. 1980 metais, manoma, iš visų ener- gijos formų, bus daugiausiai pa- sinaudojama elektra. 1970 me- tais elektra gaminama 55% iš anglies, 6.4% iš alyvos, 10.3% dujomis, 15.1% vandens jėgainė- se ir 3.3 atominė jėga. Iki 1980 metų atominė energija bus gaminama 25% visos elektros, kurios tais metais reikės 2,810 bilijonų kilovatų. (as)

ATOMO GALINGUMAS

Atominė bomba sprogdama veikia trejopai — savo sprogs- tamąja jėga, karščiu ir radio- aktyviais spinduliais. Nagasa- ki bomba, sprogdama, turėjo išvystyti 50 mil. Celejaus laips- nių temperatūrą ir sprogstamą- jį, kuris yra lygus trotilo 20,000 tonų pajėgumui. Ką reiškia to- kia temperatūra, galima iš to suprasti, kad mokslininkų ap- skaičiavimu temperatūra saulės centre gali būti apie 1000 mili- jonų Cel. laipsnių.

WAGNER & SONS

Typewriters — Adding Machines — Checkwriters
Nuomoja — Parduoda — Taiso NAUJOS NAUDOTOS virš 50 m. patikimas pataravimas NAUJOJE VIETOJE 5610 S. Pulaski Rd., Tel. 581-4111

NAMŲ TAIŠYMO DARBAI

Stalau, dažymo ir visus kitus darbus atlieka lietuviai — labai priinama kaina.

SKAMBINTI RE 7-9615

WARREN HEATING COMPANY

24 val. degintuvų ir alyvos prista- tymo pataravimas. Išvylamas už specialias rudens kainas. Nemokami apskaičiavimai krosnių ir boilerių įtaisyti. Al. Wojnarowski, Prop., 4056 W. 26th St., Chicago, Ill. Ph. 762-8420 or 762-8621

PETE'S AUTO REPAIR

Taisoma — Motorai, automatinės transmisijos, stabdžiai. Generatoriai, starteriai, Motor Tune-up. Ir kiti pataravimai. PETRAS PIŠNYS, sav. 6211-15 S. Damen Ave. Tel. 737-3988.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY IR MEGEJAMS

Daug sutaupyste pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite pato- giu planu atidedant pasirinktu- sias reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirtad. vakarais iki 9 val.

REIKMENYS FOTOGRAFAMS

3314 West 63rd Street Chicago, Illinois 60629 Telef. Prospect 6-8998

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY

Manufacturers

Rankomis išpauštyti paveikslų rėmai—pritaikinti paveikslams ir skelbimams rėmai—metalu aplieti rėmai.

2400 So. Oakley Ave., Chicago Tel. Virginia 7-7258-59

— Būti ateistu reikalinga be — Kai jau viskas yra pra- galo daug didesnio, tikėjimo rasta, dar pasilieka ateitis kaip priimti visas tiesas, kurias Chr. Bovee. atezimas atmeta. J. Addison.

PRANEŠIMAS-PADĖKA

Andrulio šeima, lietuviškų sūrių gamintojai, nuoširdžiai dėkoja visiems jų sūrių valgytojams už ištvėrmę ir kantrybę, kai pereitais metais vykęs streikas sutrukdė normalų sūrių pristatymą dar ir šiais metais. Po didelių pastangų dabar jau sūrių gaminimas sugrįžo į normalias vėžes ir visų mėgiami MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC. sūriai dabar jau gaunami visur. Jie gaminami iš pieno pagal Andrulio tė- vų receptą ir turi savyje visus mineralus ir vitaminus, kurie yra reikalingi žmogaus organizmui. Sūriai yra gaminami: sūdyti be kmygnų ir su kmygnais ir bedruskiais.

Jeigu jūs negaunate mūsų sūrių savo maisto krautu- vėje, tai prašome kreiptis į sūrių paskirstytojus CHICAGOJE: JOHN E. SHURNA, 6557 So. Francisco Avenue, Chicago, Illinois 60629 — Telefonas GRovehill 6-7783.

FARM FOOD COMPANY

1811 W. 47th St., Tel. — YArds 7-8393 CHICAGO, ILLINOIS 60609

Nuo 1914 Metų

Midland Savings aptar- nauja taupymo ir namų paskolų reikalus visus mū- sų apylinkėse. Dėkojame Jums už mums parodytą pasitikėjimą. Mes norė- tume būti Jums naudingi ir ateityje.

Sąskaitos apdraustos iki \$20,000.00

Frank Zogas, President

5%

All accounts com- pounded daily — Passbook savings paid quarterly.

6%

2 Years Savings Certificates (Minimum \$5,000)

4040 ARCHER AVENUE CHICAGO, ILLINOIS 60632 PHONE: 254-4478

Filmų įvairumai

STASE SEMĖNIENĖ

Amerikos v'zija

Jau kiek anksčiau pasirodė ekra- ne spalvotas filmas "Easy Rider", mėginęs atidengti šių laikų Ameri- kos negeroves. Tačiau, j ką anas minimas filmas pretendavo, dabar pastatytas "JOE" pasiekė. Daug kas, ypač jaunimas, žavėjosi "Easy Rid- er" geromis intencijomis, tačiau ne vienas bus kur kas stipriau paveik- tas spalvingo "Joe" kristaline vizija. Tie, kurie mėginę pavadinti "Joe" laimingu laiko sutapimu, ge- rokai klystų. Spalvotasis "Joe" yra labai rūpestingai apimantis, išskirti- nai parinktas ir kruopščiai atliktas šių laikų kariaujančių amerikie- čių kartų portretas.

Ipykęs tėvas atsitiktinai užmuša jauną vyrą, kuris pavertė jo dukterį narkotike. Gerokai sukrėstas, jis už- sūka į barą, kuriame darbininkų grupė diskutuoja hipių tema. Vien- nas jų, Joe, pasigėręs keikiasi ir be- šikolodamas pasako, kad jis norė- tų vieną ar du hipių užmušti. "aš tik ką tai padariau", išsprūsta tė- vui. Kiti vyrai juokiasi, bet Joe pri- ima jo pasakymą rimtai. Kai užmuš- tojo kūnas atrandamas ir laikraš- čiuose apie tai skelbiama, Joe pa- skambina tėvui su didžiausiu susiža- vėjimu.

Bijodamas dėl savo saugumo, tė- vas, \$60,000 per metus uždirbęs "baltakalničius", priima Joe pakvie- timą su žmona atvykti vakarienei ir \$160 į savaitę uždirbančio "mėlyn- kalničio" vienaaukštį namelį.

Duktė paleidžiama iš ligoninės ir ji sužino apie tėvo nusikaltimą. Ji pabėga iš namų. Joe įtikina tėvą ieškoti dukters Melissos. Beieškant, jie pakliūva pas hipius, rūko kartu su jais, išmėgina narkotikus, daly-

vauja orgijoje, kur jiems pavagia pi- nigines. Apsiginklavę, jie įsiveržia į hipių užimtus namus, ieškodami va- gių, ir palieka paskui savę skerdyk- lą.

Poplery šaltai išdėstytas turinys neskamba kažkuo ypatingu. Ir iš tik- rųjų, toks ir nėra. Kas padaro "Joe" filmą beveik meistrisku, tai jo fantastiškas atvaizdavimas, jo a- merikiečių pasikalbėjimų neįauki kopija, ir jo tiksliai ligi smulkmenų artimumo tarp žmonių apibrėžtis.

Iš paviršiaus žiūrint, Joe ir tėvas — darbininkas ir ponas — neturi nieko bendro. Tačiau įsigilinus, juos viskas jungia — baimingas nepasit- kėjimas jaunais, kurie drovisi jų ver- tybių, ir vidujinis teroras, kai tie jauni žmonės grasina sugriauti visa tai, dėl ko jie abu gyveno ir kuo tikėjo.

Nei vienas vyrų nėra blogas. Juo- du abu yra lyg išsiganę kareiviai, pagauti už priešio linijos. Kad patys išliktų gyvi, bekovodami, pasineša į besaikišką smurtą.

Filme Joe rolėje įsigyvenęs Peter Boyle yra buvęs Second City Chi- cagoje aktorius. Jo vaidyba yra taip stipri, kad prilįgsta beveik George C. Scott gen. Patton rolėje. O liku- sioji aktorių sąstato dalis — nuo Dennis Patrick tėvo rolėje iki ma- žiausio statisto yra tikrai John Avildsen režisūros triumfas.

Širdį spaudžiantis dalykas, pama- čius "Joe", nėra tie pralieti kraujo klaniai pabaigoje, bet toji apnuogin- ta teisybė, atidengianti amerikiečių visuomenės žaidzas. Žiūrovas išė- na iš kino giliai susirūpinęs parody- tąja 1970 m. Amerika. Ir tėvai čia nėra be kaltės, lygiai kaip ir jų vai- kal.

Filmą turėtų būtinal pamatyti tė-

KALĖDINĖS DOVANOS

Kaip k'ekvieniais metais, taip ir šįmet, artėjančių Kalėdų švenčių proga, siūlome specialiai sudarytus siuntinius, kurie bus maloni ir praktiška dovana Jūsų artimiesiems.

Dovanų siuntinys 1. (1970).

3½ jardo, angliškos vilnonės geros rūšies kostuminės medžiagos, 3 jardai crimplene medžiagos, tinkamos moteriškam puikiam kostu- mui, arba dviem suknelėm, 3 jardai vyriškam ar o moteriškam paltui, exportinės rūšies velūras arba wool ir cashmere medžiaga, 2½ jardo vilnonės suknelės medžiagos, 1 nailono arba cottono vyriški išėginiai marškiniai, arba moteriška blūzskutė, 2 poros moteriškų arba vyriškų /lnonių arba nailoninių kojinių.

Siuntinio kaina įskaičius muitą ir visas persuntimo išlaidas yra \$95.00.

Dovanų siuntinys 2. (1970).

2 vyriški arba moteriški itališki su diržu nailono lietpalčiai, čremplo medžiaga dėl dviejų puikių suknelių, vyriškas arba moteriškas megstukas, vilnonis arba acryleno, 3½ jardo vilnonė kostiuminė medžiaga su įrašu "All wool made in England", viena puiki gelėta vilnonė skarelė.

Siuntin'o kaina su visomis išlaidomis yra \$95.00

Taip pat, mielai dedame į šiuos arba kitus rūbų siuntinius daly- kus, kurie Lietuvoje yra labai vertingi ir naudingi.

Dirbtinio Mink (audinės) kailio paltui viršus, \$40.00, vilnonės gelėtos skarelės, \$5.00, vyriški arba moteriški nertiniai, \$12.00, nailono marškiniai, \$8.00, nailono lietpalčiai, \$11.00, gelėtos nailono ška- relės, \$2.00, permatomo nailono medžiaga suknelėi, \$11.00, puikūs ilgi vilnoniai moteriški šaliai, \$9.00, ir kt.

Už \$36.00 pasiunčiame maisto siunt'nį iš specialiai parinktų produktų.

Primame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, persiunčiame pinigus ir t. t.

BALTIC STORES, LTD.

(Z. JURAS)

421 Hackney Rd., London, E. 2, England TELEF. — 01 - 739 - 8734

NAUJI LEIDINIAI

• Česlovas Grincevičius, GEROJI VASARA. Mozaikinis romanas. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1970 m. Aplankas dail. N. Vedegytės - Palubinskienės. Knyga 264 psl., kainą 5 dol., gaunama "Drauge. Romanas pirmiausia siuntinėjamas Lietuviškos knygos klubo nariams. Jie knyga gauna visų trečdaliu pigiau — už 3.34 dol.

Česlovas Grincevičius šiandieninėje, sunkiomis problemomis perkrautoje mūsų literatūroje yra tikrai maloni retenybė. Jo knygos yra toli nuo hamletiško klausimo: būti ar nebūti? Bet jos yra

Česlovas Grincevičiaus knygos viršelis, pieštas N. Vedegytės - Palubinskienės

arti paprasto ir nuoširdaus džiaugimosi gyvenimu, jos yra labai arti žmogaus širdies, kuris prasmę ir atsigaivinimą moka rasti kiekvienos dienos, rodos, pačiame nereikšmingiausiame įvykyje. Didelių tragedijų čia nėra, bet užtat žmogus ir visa aplinka, kaip ir šitame romane, rašytojo apdovanoti šypsena ir kone žaidimo išdaigiška nuotaika.

Česlovas Grincevičius šioje knygoje taip žaismingai aprašo lietuvišką miestelį, kad negali būti tikras, ar autorius iš savo personažų tik juokiasi, ar jis kartu su jais linksminasi, išgyvendamas jų nuotykius ir pokštus. Nedaug yra mūsų laikais rašytojų, kurie sugebėtų rasti įkvėpimo žmogiškame įvykyje. Grincevičius, nors giliai išgyvendamas gamtos grožį, yra labai jautrus ir žmonių santykiams. Žmogišką įvykį jis neišdidina, perkeldamas jį į aukštesnes kultūrinės sfėras, nes ir mažo maštabo įvykyje jis sugeba rasti daug džiaugsmo.

Intymumas ir žaismingumas šioje knygoje susipina į darnią pynę. Esminis žaismingumo bruožas yra tas, kad žmogus jame elgiasi lyg "dirbtinai". Bet Č. Grincevičiaus žaidžiantys žmonės yra tokie tikri. Jo miestelio gyventojai yra jautrūs, bet ir santūrus.

Žaismingumas Grincevičiaus romano žmones sujungia į organišką visuomenę, kaip jų gyvenimo

erdvė. Dėl to, kai iškyla skirtymosi ir viensėdijaus klausimas, jie išgyvena didelį susirūpinimą ir jau iš anksto yra pagautami tos nostalgijos vienas kitam, kurią jie išgyvens, būdami toliau vieni nuo kitų.

Č. Grincevičius kilęs iš Jovainių, studijavo literatūrą, pedagogiką ir teatro mokslą. Vėliau atsidėjo bibliografijos darbui.

Jo dramatis palinkimas šioje knygoje atsidengia savitu būdu. Jis pasirodo jo sakinyje. Iš jo skatinio skaitytojas dažnai susilaukia visiškai ne to, ko tikėjosi, pradėdamas jį skaityti. Drama ir komedija prasideda ir pasibaigia tame pačiame jo sakinyje.

• GAUDEAMUS, 1970 m. spalio mėn. Nr. 1. Leidžia studentai ateitininkai. Redaguoja Vytautas Klioriys, 1543 Holmden Road, South Euclid, Ohio 44121. Administruoja Elenutė Razgaitytė, 1276 Eastwood Ave., Mayfield Hts., Ohio 44124.

Turiniu ir estetiniu-techniškuoju puslapių išplanavimu šis 28 psl. žurnalas yra tikrai dabarties dienų krikščioniškos ir jaunatviškai studentiškos minties išraiška. Numeris pradėdamas ypač aktualiu, šių dienų situacijai atliepančiu, bet ir amžinybę užgriebiančiu A. Maceinos straipsniu "Kristus kaip gyvenimo matas". O ir pačių studentų straipsniai, kaip Kęstučio Klorio "Mums reikia krikščioniško revoliucionieriaus", Almio Kuolo "Laisvė reikalauja atsakomybės", ar Algio Stankaus "Aš išstoju", rodo, kad mūsų jaunieji sugeba gana sudėtingai galvoti, daryti gana įdomių ir originalių išvadų. Džiugina ir tai, kad gimtoji lietuvių kalba jiems nėra kliūtis išsakyti gana sudėtingomis sąvokomis. Nors vietomis būtų ne pro šalį skirti padvigubintą dėmesį rašybai, frazei ir jos turinio aiškumui. Sakysim, nėra jau taip visai paprasta suprasti, kokį turinį Kęstutis Kloriys deda į žodžius "Institucinis blogis". Kūrybiniai, literatūriniai, ypač poezijos puslapiai rodo vertas dėmesio pastangas. Žurnalo puslapius puošia Rimo Laniausko ir Teresės Idzeltės gražūs ir prasmingi piešiniai.

• LIETUVIŲ SPAUDOS METRASTIS 1968 m. Išleido JAV LB Kult. fondas 7030 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. 1970 metais. Spaudos metraštį paruošė Užsienio lietuvių bibliografijos tarnyba: dr. Z. Aškalis, J. Švedas ir J. Valaitis. Spausdino Vlado Vijelkio spaustuve. Leidinys didelio formato 119 psl., tiražas 500 egz., kainą 2 dol.

Metraštis apima 1968 metų mūsų leidinius ir periodinėje spaudoje skelbtąją medžiagą. Tai yra išliekamosios vertės darbas, kuris įvairių sričių kultūros dar-

Dr. Česlovui Masaičiui paskirta Kento premija

Sėkmingas prof. dr. Česlovo Masaičio mokslinis darbas pagerbtas, jam paskiriamas 1970 metų R. H. Kent premija. Dr. Masaitis yra JAV Armijos balistikos tyrimų laboratorijos pritaikomosios matematikos skyriaus vedėjas. Ši premija įsteigta 1956 metais pagerbti vadovaujančius mokslininkus balistikos tyrimų srityje. Tuo būdu minėtoji mokslinė istaiga parodo aukščiausią šiais metais įvertinimą savo tarnautojo už jo laimėjimus patiriamųjų mokslų srityje.

Laikraštis "The Hartford Democrat" pažymi, kad šis atžymėjimas dr. Masaičiui yra skirtas už jo mokslinį įnašą, pagerinant su-

Dr. Česlovas Masaitis

buotojams visada hus dideliu ke/rodžiu, rodarčiu kur ir ką galima vienokiu ar kitokiu atveju rasti.

Visas Metraščio turinys suskirstytas į šiuos skyrius bei poskyrius. Knygų bibliografija: bendrybės, religija, visuomeniniai mokslai, kalbotyra, pritaikomieji mokslai, menas, literatūra, istorija. Laikraščiai ir žurnalai. Straipsniai periodikoje: bendrybės, filosofija, religija, visuomeniniai mokslai, kalbotyra, gryniesi mokslai, pritaikomieji mokslai, menas, literatūra, istorija ir dar smulkesni visų šių sričių poskyriai.

• LUX CHRISTI, 1970 m. spalio mėn. Nr. 2 (61). Leidžia ALRK Kunigų Vienybė. Redaktorius kun. A. Juška, 1515 S. Ave., Cicero, Ill. 60650. Techniškas redaktorius kun. P. Činikas, MIC, 4545 W. 63 Str., Chicago, Ill. 60629. Administratorius kun. dr. Z. Smilga, 155 Washington Str., Middletown, Ct., 06457. Spausdina Immaculata Press, Putnam, Conn. 06260.

Šiame žurnalo numeryje rašo prel. V. Balčiūnas apie naują mišiolą ir apie Komunijos dalijimo būdus. A. Juška prisimena K. Paltaroką, kaip vieną didžiųjų mūsų vyskupų. Kun. Stasys Yla kalba apie Kuraitį — "Tiesos Kelio" redaktorių. Z. Ramonas stabtelia prie A. Maceinos vokiečių kalba išleistos knygos "Sowjetische Ethik und Christentum". A. Juška recenzuoja kun. St. Ylos veikalą Šiluva Žemaičių istorijoje" pirmąją dalį. Pokalbiuos aktualiais klausimais dalyvauja kun. dr. T. Narbutas ir kun. dr. P. Celiešius. A. Geležinis užpildo pamokslų puslapius. Plati spaudos apžvalga ir kronika.

• ELENCHUS. Sacerdotum Lituanorum in variis statusibus. Pro Anno Domini 1970. Redagavo kun. dr. Titas Narbutas. Išleido Kunigų Vienybė JAV. Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn. Leidinys 64 psl. Medžiaga surinko ir sutvarkė kun. K. Žemaitis. Leidinys yra statistika lietuvių kunigų bei vienuolių už Lietuvos ribų. Visa tai pasitarus sielovada, informacijai ir istorijai. O ta statistika vis dėlto įdomi šiandien ir kiekvienam lietuviui. "Elenchus" vartydami, sužinome, kad laisvajame pasaulyje yra keturi lietuviai vyskupai ir 772 kunigai. 1966 metais visame pasaulyje (ir Lietuvoje) buvo 1663 lietuviai kunigai. Lietuvių parapijų 1966 metais JAV buvo 118, iš viso laisvajame pasaulyje - 139.

planavimus Pershing raketos, už jo tyrimus fotogrametrijoje, už jo pasiekimus, sudarant raketų iššovimo tableles, už jo išvystymą metodu, satelitų orbitas apskaičiuojant, už jo tyrimus, nustatant, kokią įtaką turi klimatas raketų veiksmingumą ir už kitus tyrimus balistikoje

Minėtame laikraštyje įdėtas ilgas aprašymas, pažymint, kad Masaitis yra gimęs 1912 m. Lietuvoje, kad jis buvo astronomijos ir matematikos katedrų asistentas Vilniaus universitete. Atvykęs į JAV, jis Tennessee universitete pasiekė matematikos doktoratą. Nuo 1957 m. jis dėstė Delaware universitete, o nuo 1963 m. tapo Maryland medicinos mokyklos chirurgijos departamento konsultantas, krūtinės chirurgijos srityje gaudamas asistent profesoriaus rangą. Prof. Masaitis gyvena Havre de Grace, Md.

J. Pr.

THREE GENERATIONS OF FAMILY SERVICE TO OUR CUSTOMERS!

Stanley Sr. Stanley Jr. Stanley III Robert

NEW 1971 PLYMOUTH "DUSTER" ONLY \$2313

BALZEKAS MOTORS
Plymouth Fury-Volant-GTX-Roadrunner-Barracuda-Duster
4030 ARCHER VI 7-1515
(25 New 1970 Plymouth Station Wagons-Air Cond.)

NAUJI PATVARKYMAI

Dabar galioja persiuntimui apmokėtu muitu siuntinių į U.S.S.R.

Palengvinama daiktų klasifikacija, kaikiuriems dalykams pakeičiamas muits, ir t.t.

SENA PATIKIMA FIRMA

Ir toliau tarnauja vis augančiai Klientūrai, yprastu tradiciniu būdu, kaip tarnavo 40 save egzistavimo metų.

Jei esate vienas iš tūkstančių mūsų patenkintų klientų, dėkojame jums už jūsų paramą. Jei ne, prašome išbandyti mūsų patarnavimą ir tada jūs mums dėkosite.

PASTU GAUNAMI SIUNTINIAI TA PACIĄ DIENĄ PARUOSIAMI PERSIUNTIMULI.

Naujausio katalogo ir naujausių patvarkymų kreipkitės į

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
723 Walnut Street, Philadelphia, Pa. 19106
TEL. — 215 925-3455

NEW YORK CENTRAL OFFICE
220 Park Ave. South, New York, N. Y. 10003
TEL. — 212 982-8410

Arba į bet kurį mūsų skyriaus atstovą

PHILADELPHIA, PA. 19123
1013 N. Marshall Street
WA 5-8978

BALTIMORE, MD. 21224
3206 Eastern Avenue
DI 2-2374

SO. BOSTON, MASS. 02127
390 West Broadway
AN 8-8764

CHICAGO, ILL. 60632
4102 Archer Avenue
Tel. 254-4144

BRANCH
CHICAGO, ILL. 60622
2242 W. Chicago Avenue
BE 5-7788

CLEVELAND, OHIO 44119
787 East 185th St.
486-1836

DETROIT, MICH. 48210
6460 Michigan Avenue
TA 5-7560

OMAHA, NEBR. 68107
5524 So. 32nd Street
731-8577

PITTSBURGH, PA. 15222
346 Third Avenue
GR 1-3712

LOS ANGELES, CALIF. 90026
2541 Sunset Blvd.
213-382-1568

SAN FRANCISCO, CAL. 94122
1236 — 9th Avenue
LO 4-7981

TRENTON, N. J. 08611
750 Liberty Street
LY 9-9163

WORCESTER, MASS. 01604
82 Harrison Street
417-798-3347

CENTRAL OFFICE NEW YORK
220 Park Avenue South
New York, N. Y. 10003 — Tel. 212 — 982-8410

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. yra PODAROGIŲ, INC. įgaliojimi dovanyti užsakymus iš Sovietų gamintų daiktų: automobilių, baldytuvų, televizijos aparatų, motociklų, rūbų ir t. t.

E U D E I K I S

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID
Laidotuvių Direktoriai

Trys Moderniškos Koplyčios
4330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

MAZEIKA & EVANS FUNERAL HOME

THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME
— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st St. Telef. GRowehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWnhall 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIŲ NUO MR. NELSON SAVININKO SAINT CASIMIR MONUMENT CO.

3914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių DIDŽIAUSIAS PAMINKLŲ PLANŲ PASIRINKIMAS VISAME MIESTE
Telef. — CEdarcrest 3-6335

LEONARDAS BUKAUSKAS ir SŪNUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

NAUJOJI KOPLYČIA ŽINOMA KOPLYČIA

De Young-Vroegh Funeral Home Leonard Funeral Home
649 East 162nd Street 10821 So. Michigan Avenue
South Holland, Illinois Chicago, Illinois

Irgi parūpiname šermenų kambarius kitose Chicago dalyse, bei kitose priemiesčiuose.
Patarnavimas dieną arba naktį, šaukite telefonu COmmodore 4-2228

10% — 20% — 30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pažeidimo

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Chicago, Illinois
Tel. GA 4-8654 ir GR 6-4339

G E L Ė S
Vestuvėms, banketams, laidotuviams ir kitokioms progoms
G U Z A U S K Ų
Beverly Hills Gėlinyčia
2443 W. 63rd Street, Chicago, Illinois
TEL. PR 8-0833 — PR 8-0834

Remkite tuos biznierių, kurie skelbia "Drauge".

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEP. C. LACK IR SŪNUS (LACKAWICZ) 2424 W. 69th Street Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd Place Tel. Virginia 7-6672

POVILAS J. RIDIKAS 3354 So. Halsted Street Tel. YArds 7-1911

JURGIS F. RUDMIN 3319 S. Lituanica Ave. Tel. YA 7-1138-1139

PETRAS BIELIŪNAS 4348 S. California Ave. Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS 3307 So. Lituanica Ave. Tel. YArds 7-3401

VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th Ave., Cicero, Ill., Tel. OL 2-1003

REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925—5988

DEVINTIEJI GROŽIO IR MADŲ METAI

GAILUTĖ VALIULIENĖ

Dainavo mūsų sesės staklėse apie devynių upių gilumą, devynių miškų žalumą, devynių metų ilgesi drobėse jausdamos. Štai, jau Nek. Pr. Marijos seserų dėmėjų Chicagoje darbštus būrys gali didžiuotis, suruošęs devintąją madų parodą. Sumaniai vadovaudama šiam idealistų būreliui, Marija Remienė palaiko darbų tarpusavio ryšį, be kurio jokie tikslai nėra pasiekiami. Reikia stiprios vidinės jėgos ir nuolatinio nusižeminimo, dirbant su įvairių nuomonių žmonėmis. Ji sugeba visa sujungti viename tikslui — padėti mūsų sesėms, kurios nei metų, nei valandų neskaiciuodamos dirba, kartais mums ištiesdamos rankas. O visos mados jas pasiveja ir pralenkia. Šių metų darbo didelę našta išnešė ir Ona Gradinskienė. Rūpestis svečiais ir jų vietomis davė puikių rezultatų. Tarpe kelių šimtų mūsų lietuvių atsilankė ir per šimtą amerikiečių, kurios žavėjosi lietuvių išradimais. Maloni staigmena — skaidrės ir modeliuotojos

Jaunimo salė knibždėjo pilna žavingų ponų, panelių ir saujelės vyrų. Vyrų yra tikrai verti pagyrimo, nes jie aiškiai supanta, kad didelė dalimi moteris puošiasi jų malonumui. Girtin ir todėl, kad įvertina moterų pastangas ir darbą. Stalus puošė astronominiai dangaus kūnų ženklai. Scenoje keturkampės dėžės, išmargintos tautiniais raštais, priminė, kad dar žemėje gyvename. Tai Janinos Juknevičienės neeilinis sugebėjimas, kurį ji taip sumaniai realizavo išpuošdama salę, sceną ir stalus.

Lengvai kabantys šydai, kurie sudarė scenos gilumoje foną besikeičiančiai skaidrei, buvo maloni staigmena. Mūsų naujasis fotografas brolis Virgilijus Kaulius, S.J., darniai pritaikė skaidres prie modeliuotojų veidų, drabužių ir nuotaku.

Komentatorė Eglė Vilutienė aiškiu žodžiu pasveikino svečius ir sustojo... Kažkur perdegė saugiklis. Nekantriai laukė mode-

Putnamo seselių karėjų madų parodos komentatorė akt. E. Vilutienė (iš l.), dešinėje pirm. M. Remienė ir vicepirm. O. Gradinskienė. Nuotr. V. A. Račkauskas

liuotojos savo eilės, o prie stalo klebėjo... Moters didžiausia dovana — kalba. Ji visuomet moka šnekti. Kalba muzikai grojant, šviesai žybjūojant ir šviesoj ir tamsoj. Nesvarbu ar kaimynė vakar matė ar pernai. Šiuo metu pasėlymė ir ši paroda; kiekvienas stalias turėjo bent po kelias komentatores.

Malona buvo stebėti pirmąją modeliuotoją. Aldona Laitienė, prašiai apsiuostydama, apsiuostydami dar visai akiai neįprasta eilute: šviesiu apsiaustu, kelnėmis ir skrybėle, lyg ir kvietė šaltame ore pasivaikščioti.

Dalia Bartkienė, baltais aukštais batais, balta siauste ir kelnėmis, dar naujesniu piemens stiliumi, stebino svečius.

Garsus plojimas pasveikino mūsų Viliją Račiūnaitę, vilkinčią Nijolės Baniėnės sukurtą dirbtinį šarmonėlių apsiaustėlį.

Milda Memėnaitė, lengvais žingsniais praeidama, parodė savo puikų derinį. Raudonos, lyg sudrėkusios, medžiagos eilutė su leopardo palaidinuke. Spalvingas ir išskirtinis derinys.

Penkiolikmetė Marcia Evans pirmą kartą pasirodė su savo pasiūta eilute, apvedžiota lietuviškų raštų juostele.

Mažasis Linukas Olšauskas, sutiktas plojimu, vos neprarado apšviesto tako. O skaidrės scenoje dar labiau išryškino jo šypse-

nos giedumą. Sigutė Konley skriejo avietinėje spalvoje pasislėpusi, apsiavusi ilgais aukštais batais.

Duetai ne tik dainose populiarūs. Vida Kraučeliūnaitė ir Viktorija Kučaitė pasirengusios į vakarinę puotą Irenos Kraučeliūnienės rankomis nertomis suknelėmis. Ir puošniu, ir originalu, o šypsenos tokios malonios veiduoje.

Vakarinis apsiaustas išskiria nakties tamsoje. Gradinskienė išdidžiai praeina oranžinės spalvos suknele ir apsiaustu, lyg kviesdama į koncertą, operą ar puotą.

Dana Endrijonaitė, skylėto nerinio palaidinuke ir kelnėmis, jaunais žingsniais praliuoksi. Tai mamytės Salomėjos Endrijonienės rankų darbas.

Elenos Blandytės baltas apsiaustas ir keturkampiais neta suknelė visai nauja staigmena. Svečiai plojimų nesigaili.

Gintaro krašto karalaitė

Reikia pasidžiaugti, kad įnešant šiais metais vieno salono drabužius, nebuvo prasilenkta su pagrindine šios parodos mintimi — parodyti mūsų lietuvių madų kūrėjų sugebėjimas. Vien noro daugiau pasipuosti ir padaryti save patrauklesne nebeužtenka. Reikia didelio darbo, įgudimo ir gabumų. O tais gabumais nevienodai esame apdovanoti. Džiau-

giamės, kad Monika Kripkauskienė madų pasaulyje įsigijo vardą ir neužmiršta savo brangų laiką padovanoti, sukurdama ypatingus drabužius šiai parodai. Nijolės modeliuojama iš indų sari vakarinė suknelė nustebino visas žiūroves. Arba: "viena siūlė, viena rankovė" — drabužis tinkamas gintaro krašto karalaitėi. Garsus plojimas išreiškė padėką Monikai — kūrėjai.

Kiekvienas Nijolės pasirodymas sukėlė bangą katučių. Ir paprasčiausias rūbas jai tinka. Būdamas anksčiau 10 geriausiųjų Chicagos amerikiečių modeliuotojų tarpe, o dabar jau net 4 pirmaujančių, ji niekada nepamiršta savųjų. Ir su tokiu nuostiridumu pasako: "Aš esu gimusi Plungėje ir dar daug ką atsimenu"...

Sveikinti reikia kiekvieną jauną modeliuotoją. Tai: Rūta Augiūtė, Dana Endrijonaitė, Marcia Evans, Vida Kraučeliūnaitė, Angelė Talandytė, Rūta Butvilaitė, Fausta Bobinaitė, Viktorija Kučaitė, Vilija Račiūnaitė ir Linas Olšauskas.

Kelnės — gražių kojų kapas

Užsidėti kelnės snieguoto kalno atšlaitėje, vėly vakarą pajūryje ar kiemely, žoles ravint, tai

Elenos Blandytė

patogumas, kurį visos įvertinama. Tačiau gražiai išpuoštoje salėje subuvimo metu nematyti gražių kojų yra nykiaji gaudai. Kam medžiagos gabalu paslėpti gražias kojas? Ir reikia prisipažinti, retai kam jos ir tinka. Dauguma galime, pagonos silpnas skrybėlė užsimovusios, važiuoti ryžių rauti.

Viską gali dėti mūsų modeliuotojos: Bartkienė, Blandytė, Alma Fremarek, na, Kraučeliūnaitė, Sigutė Konley, Laitienė, M. Memėnaitė, Nijolė, Olšauskienė.

Modeliuotojų tarpe, Memėnaitė ir S. Olšauskienė pasižymi ištvėringumu. Jau 9 metai, kaip jos projektuoja, siuva ir modeliuoja.

Kitus drabužius suprojektavo ir išpildė kūrėjos: Genė Dambrauskaitė, M. Kripkauskienė, Elenos Tutlienė, Nijolė Baniėnė. Pasiuvo: A. Dulaitienė, S. Olšauskienė, Memėnaitė, O. Izokaitienė, J. Dočkienė, S. Endrijonienė.

Gera, kad ir dailininkai, prisidėdami prie dėmėjų darbo, padovanojo paveiklus: Marija Ambrozaitienė, Aldona Labokienė ir Juozas Pautienius. Laimingi, kurie ištraukė tuos gerus skaičius, nulėmusius paveiklo namus. Do vanų traukimą pravedė Zuzana Pupienė, laimingus numerius traukė viešai Marija Rudienė, asistuojama Stasės Semėnienės. Kitą dieną pravedė M. Remienė, o traukė modeliuotojai V. Račiūnaitė, asistuojama L. Olšausko.

Normano Buršteino kailiai stebino ir žavėjo svečius, o padovanotoji apykalė puošė vienos viešnios pečius. Prabėgo dvi rūpesčio dienos.

Elsi Betz, (kairėje), Volketijos gen. konsulo ir konsularinio korpuso dekanos žmona, Juzė Daužvardienė ir Irena Balzekienė prie vyno ragavimo S. ir St. Balzekų namuose. Nuotr. J. Kasakalčio

Konsulienų "Diena Lietuvoje"

Lietuvos Generalinio konsulo žmona, Juzė Daužvardienė, kuri yra aktyvi Konsularinio korpuso ponų klubo valdybos narė ir programų rengėja, per 10 metų ruošusi ir suruošusi įvairiausias klubo narems, pradžiai šio sezono suruošė "lietuvišką ekspediciją" ir vaišes.

Pirmas konsulienų susijimas buvo Balzeko Lietuvių kultūros Muziejuje. Ten 15 valstybių ponios apžiūrėjo eksponatus su didžiausiu susidomėjimu. Jom, pasidalinusioms į grupes, eksponatus, ir, žinoma, Lietuvos istoriją bei dabartinę padėtį aiškino muziejaus moterų gildos pirmininkė p. Marija Kraučūnienė, J. Daužvardienė, dr. Milda Budrienė, Paulina Vaitaitienė ir Verna Olienė.

Iš Muziejaus viešnios vyko į Beverly rajone esančią Balzekų rezidenciją. J. Daužvardienės

paruoštu ir išdalintu kelrodžiu, konsulienės keliavo pietų link per pat Lithuanian Plaza, kur buvo nurodytos ypatingiausios lietuviškos įstaigos, Dariaus-Girėno paminklas ir kitos įdomios bei ypatingos vietos.

Balzekų rezidencijoje šeiminingai pavaišino viešniais keleriopų rūšių vynu iš daugelio pasaulio kraštų. Kiekvienai buvo miela surasti savo krašto vyną ir vėliau vėl. Prie vyno užkandžių buvo patiekta lietuviškas sūris. Sekė lietuviškų valgių priešpiečiai, kuriuos užsakė J. Daužvardienė iš žymios kulinarijos specialistės p. Onos Norvilienės. Lietuviški valgiai labai patiko konsulienėms.

Atminimui ponios Kraučūnienė ir Vaitienė įteikė poniom: brošiūras apie Lietuvą, kurios buvo įdėtos knygos lapų atskirai mui juostelės, jų pačių pagamintos iš lietuviško audinio.

"Southown Economist", kurio specialia korespondentė, ponija Snirley Haas dalyvavo visoje programoje, paskyrė išsita puslapį šio įvykio aprašymui, papuošdamas jį dar gausiomis iliustracijomis.

Sekančią savaitę po išvykos p. Daužvardienė gavo šiltų padėkos laišku su gražiais komplimentais. Seka tik pora pavyzdžių: Japonijos generalinio konsulo žmona Sakiko Kagei rašo: "Thank you for giving us such a memorable and lovely day". Dominikonų Resp. konsulo žmona Jayne de la Huerga: "We are deeply grateful to you taking the time and trouble that we might know about your courageous country — for seeing to it that we shared your abundant know edge of all things Lithuanian, including the food, which njoyed tremendously." G.K.J.

Madų parodos finalas. Iš k.: D. Bartkienė, D. Kraučeliūnaitė, Nijolė, A. Laitienė, St. Olšauskienė, S. Konley, O. Gradinskienė, M. Memėnaitė, A. Talandytė. Nuotr. V. A. Račkauskas

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ Eleonora Zapolienė, trečios kartos lietuvių, yra apdovanota įvairiais talenais. Ji yra koncertinė pianistė, solistė - dainininkė, chorų mokytoja ir menininkė. Ji studijuoja meną ir jos specialybė yra Lietuvos paukšteliai ir gyvūnėliai. Kiekvienienė. Gera, kad ir dailininkai, prisidėdami prie dėmėjų darbo, padovanojo paveiklus: Marija Ambrozaitienė, Aldona Labokienė ir Juozas Pautienius. Laimingi, kurie ištraukė tuos gerus skaičius, nulėmusius paveiklo namus. Do vanų traukimą pravedė Zuzana Pupienė, laimingus numerius traukė viešai Marija Rudienė, asistuojama Stasės Semėnienės. Kitą dieną pravedė M. Remienė, o traukė modeliuotojai V. Račiūnaitė, asistuojama L. Olšausko.

Mot. klubų federacijos Chicagos klubo pirm., suruošė dvi parodas ir ruošiasi 3-čiai. Viena lietuvių tautodailės ir audinių paroda yra Brighton Parko miesto knygyne (Arches Ave.), kita Apollo Savings & Loan Ass. (Cermak Rd.). Trečioji bus įruošta Logan Square bibliotekoje. Ten prieš 4-5 metus buvo jos parodėlė, kuri taip amerikiečiams patiko, kad patys prašė ir vėl ją pakartoti. Marijos nuolatinė pagalbininkė Paulina Vaitaitienė, to paties klubo narė, dabar po operacijos guli ligoninėje ir nebegalėjo talkinti.

★ Liet. D. Kunigaikšt. Biruės dr. jos visuotinis susirinkimas įvyks lapkričio 8 d. 3 v. p. p. Jaunimo c. 203 kambary. Po neeilinių įdomių klausimų svarstymų bus St. Semėnienės įspūdingai iš kelionės į Romą — Lietuvį kankinių koplyčios šventinimą. Bus pajavirinta skaidrėmis. Po to vaišės prie kavutės. Dr. jai vadovauja M. Babickienė — pirm., V. Kulikauskienė — vice-

pirm., L. Dainauskienė — sekr., M. Jautakienė — išd., O. Andriušaitienė — kult. parengimams.

★ Amer. Liet. inž. ir arch. sąj. Chicagos skyr. Moterų pagalbini vieneto rudeninis pobūvis įvyks a šį vakarą, spalio 24 d., 7 val. vak. Jaunimo centro mazojoje salėje. Vaišės ir šokiai. Pelnas skiriamas labdarystei. Vietnei vadovauja Bronė Nalėnienė — pirm., Gintra Nariėnė — vicepirm., Birutė Vanagienė — sekr. (protokolams), Nijolė Vengrienė — išd., Eloyra Juzėnienė — sekr. - koresp. ir Vlada Pargauskienė — narė.

— Kiekviena turtingai atrodanti moteris dažniausiai turi vyrą, kuris atrodo labai nusigvyvenęs.

— Moderni muzika yra puiki bet ji galėjo nebūtinai ateiti šiais laikais.

— Tragiškiausias likimas ištiko vieną gventoją, kuris turėjo gerus draudimus laidotuviems, o nuskendo jūroje.

Red. Dale Brown lietuvių moterų tarpe. Iš k.: M. Krauchūnienė, J. Daužvardienė, T. Kuzienė. II eil. iš k. J. Balzekienė, St. Semėnienė. Nuotr. J. Kasakalčio